

Годишен доклад
за
наблюдение изпълнението на
Регионалния план за развитие
на Южен централен район
(2014-2020 г.) за 2017 г.

юни 2018 г.

Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“

Отдел „Южен централен район“

Съдържание

Въведение.....	3
I. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.). Промени в социално–икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.....	5
1.1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014–2020 г.) и промени в социално-икономическите условия.....	5
1.2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.....	19
II. Постигнат напредък по изпълнение на целите и приоритетите на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) въз основа на индикаторите за наблюдение.....	31
2.1. Анализ на ключовите национални макроикономически индикатори	31
2.2. Анализ на индикаторите относно Стратегия „Европа 2020“.....	35
2.3 Анализ на ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Южен централен район	41
III. Действия, предприети от Регионалния съвет за развитие на Южен централен район с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнение на Регионалния план за развитие	67
3.1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни	71
3.2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПП през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми	73
3.3. Мерките за осигуряване на информация и публичност на действията на по изпълнение на регионалния план за развитие	74
3.4. Мерките за постигане на необходимото съответствие на регионалния план за развитие със секторните политики, планове и програми	74

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

3.5. Мерките за прилагане на принципа на партньорство	75
3.6. Резултатите от извършените тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година	77

IV. Заключение и предложения за подобряване резултати от наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020г.)	80

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие (РПР) на Южен централен район (ЮЦР) (2014-2020 г.) е разработен на основание чл. 86, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР).

Основната цел на настоящият доклад е да представи резултатите от изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020г.) през 2017 г. Съгласно чл. 84, ал. 1 от ППЗРР, органът за наблюдение на Регионалния план за развитие е Регионалният съвет за развитие на Южен централен район. Срокът за разработване и внасяне на годишния доклад за обсъждане и одобряване от Регионалния съвет за развитие е до 30 юни на 2018 г.

Докладът е изготвен от териториалното звено на Министерство на регионалното развитие и благоустройството – отдел „Южен централен район” към Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“.

Съгласно разпоредбите на чл. 87 от ППЗРР, годишният доклад за наблюдение на изпълнението на РПР съдържа информация за:

- ✓ Общите условия за изпълнение на РПР и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.
- ✓ Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на РПР въз основа на индикаторите за наблюдение.
- ✓ Действията, предприети от РСР с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на РПР.
- ✓ Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Регионалният план за развитие на Южен централен район за периода 2014-2020г. е приет с Решение на МС № 462 / 01.08.2013 г.

Настоящият годишен доклад е четвърти пореден в рамките на периода на действие на РПР (2014-2020 г.). Предмет на наблюдението е изпълнението на отделните стратегически цели и приоритети на Регионалния план за развитие чрез прилагане на физически, социални, икономически и финансови индикатори, на организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и на мерките за

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на РПР на ЮЦР за 2017 г.

При изготвянето на настоящия доклад е използвана и анализирана актуална статистическа и емпирична информация от Националния статистически институт /НСИ/, Евростат, информация от годишните доклади за наблюдение на изпълнението на общинските планове за развитие на общините на територията на ЮЦР и справки за значими проекти, финансирани от източници извън оперативните програми в общините през 2017 г., предоставени от областните и общинските администрации в района. В доклада е включена и информация, предоставена от Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) и Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Проследен е приносът на отделните оперативни програми (ОП) за изпълнение на всеки от приоритетите на РПР на ЮЦР, като са използвани данни от Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 /ИСУН 2020/. В годишния доклад за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЦР за 2017 г., поради липсата на актуална статистическа информация за определени показатели, са използвани данни за периода 2015-2016 г.

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН (2014-2020 Г.). ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ И ПОЛИТИКИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНО, РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО НИВО.

1.1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014–2020 г.) и промени в социално-икономическите условия

Южен централен район е един от районите на ниво 2 /NUTS 2/ в България, обхващащ териториите на административните области Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково /ниво NUTS 3/. Районът включва общо 58 общини: 18 общини в област Пловдив; 12 общини в област Пазарджик; 7 общини в област Кърджали; 10 общини в област Смолян и 11 общини в област Хасково. Площта на района е 22 365,1 км², съставляваща 20,07 % от територията на страната.

Териториалната структура на района обхваща 48,6 % земеделски територии, горски – 45,2 %, и едва 3,9 % от площта е заета от урбанизирани територии.

Съобразно Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013–2025 г., на територията на ЮЦР се разположени няколко от основните градски центрове на развитие – Пловдив (център от второ ниво), два центъра от трето ниво с потенциал за преминаване към второ – Пазарджик и Хасково и три центъра от трето ниво – Смолян, Кърджали и Карлово. За определените градски центрове за развитие (Пловдив, Пазарджик, Хасково, Смолян, Кърджали, Карлово, Панагюрище, Велинград, Асеновград, Димитровград) се осъществяват инвестиционни програми, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма “Региони в растеж“ 2014 – 2020г.

Районът има ясно изразени оси на урбанизационно развитие с национално значение по направлението на Европейския транспортен коридор Ориент/Източно-средиземноморски – железопътно и пътно трасе София – Пловдив – Бургас/Свиленград (турска граница), част от Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T).

На територията на областите Пазарджик, Пловдив и Хасково преминават участъци от автомагистралите “Тракия” и “Марица”. В ЮЦР функционира международно летище Пловдив, което придобива все по-важно значение за региона.

През 2017г. е въведен в експлоатация първият терминал за интермодални превози в България, изграден край гр. Пловдив, като вече е избран и концесионер

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

оператор за неговото технологично оборудване и експлоатация в следващите 27 години.

В ЮЦР функционират 18 индустриални зони / паркове. През последните години районът около Пловдив привлича значителен обем инвестиции, които водят и до ръст на заетостта. Тракия икономическа зона (ТИЗ) е един от най-мощните икономически проекти на България. Тя обединява шестте индустриални зони в района на Пловдив. Досега във всички зони на ТИЗ са инвестирани над 1.1 млрд. евро. ТИЗ се осъществява върху площ от 1070 хектара земя, от която 325 хектара земя вече е заета.

Южен централен район е сред най-богатите на биоразнообразие райони в страната. В него попада голяма част от Национален парк „Централен Балкан“, част от Национален парк Рила и целият масив на Родопите. Тук попадат и най-много от защитените зони в екологичната мрежа Натура 2000 – над 44% от тези за страната. На територията на района се намират 11 природни резервата, 9 поддържани резервата, 155 защитени местности и 98 природни забележителности.

Социално-икономически условия и тенденции

Социалното и икономическото развитие на ЮЦР през 2017 г. продължава да се характеризира с положителна промяна на ключовите макроикономически индикатори. Това се дължи основно на общата динамика на развитието на страната след 2012 г., изразяваща се в нарастване на БВП с темпове по-бързи от средните за ЕС. Прогнозните данни потвърждават, че до 2020 г. темпът на растеж на БВП на страната се очаква да бъде по-бърз от средния за ЕС 28.

По данни на НСИ, БВП на ЮЦР за 2016г. е малко над 13,2 млрд.лв., което представлява относителен дял от 14,03% в общия размер на БВП за страната. Това нарежда района на второ място по този показател след ЮЗР.

Югоизточният район обаче е на първо място по растеж на БВП за 2016 г. спрямо предходната година с 12,7%, следван от ЮЗР с 6,3% Ръстът на БВП в ЮЦР спрямо 2015г. е 5,1%, което нарежда района на трето място по темп на растеж.

В периода 2011-2016 г. приносът на ЮЦР в общия БВП за страната остава постоянен (около 14%). За последните пет години БВП на района е нараснал с почти 16,4%. За същия период БВП се повишава във всички области на ЮЦР с изключение на Пазарджик (-0,3%). Най-голям е ръстът в Област Пловдив (23,4%), следван от Област Кърджали (19,9%) и Хасково (13,2%). През последните пет години БВП в Област

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Смолян е нараснал само с 7,1%. За сравнение в национален мащаб, за посочения период, две области изпреварват по ръст на БВП Област Пловдив – Област Стара Загора (с ръст от 47,5%) и Област Търговище (с ръст от 25,1%).

БВП на глава от населението в ЮЦР през 2016г. е 9 230 лв., което е значително по-ниско от средното равнище за страната (13 2016 лв.). Все пак показателят е нараснал с малко над 5,8% в сравнение с 2015г. Само показателят в Област Пловдив е с по-висока стойност (11 222 лв.) от средното ниво за района.

Достигнатото ниво на показателя БВП на глава от населението през 2016 г. надхвърля значително както междинната целева стойност за 2015г. (6 851лв.), така и заложената цел за 2020г. (7 308лв.) в РПР. Но по този показател ЮЦР продължава да изостава от останалите райони като единствено СЗР и СЦР са с по-ниски абсолютни стойности.

Брутен вътрешен продукт по райони

Години	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Райони/ БФП	БВП, млн. лв.	БВП на човек , лв.	БВП, млн. лв.	БВП на човек , лв.	БВП, млн. лв.	БВП на човек , лв.	БВП, млн. лв.	БВП на човек , лв.	БВП, млн. лв.	БВП на човек , лв.	БВП, млн. лв.	БВП на човек , лв.
Общо за страната	80759	10990	82040	11229	82166	11310	83634	11577	88571	12339	94130	13206
СЗР	5824	6914	5837	7033	5805	7106	5955	7408	6013	7606	6225	8014
СЦР	6360	7414	6583	7754	6720	7999	6980	8403	7078	8627	7384	9111
СИР	8615	8936	8953	9329	8954	9366	9327	9795	9655	10193	10011	10629
ЮИР	9514	8844	9996	9338	10192	9563	10444	9842	10826	10256	12197	11623
ЮЗР	39094	18333	38998	18309	38857	18258	39478	18566	42430	19984	45103	21293
ЮЦР	11351	7692	11673	7959	11637	7982	11451	7899	12569	8722	13210	9230
Кърджали	864	5665	961	6338	934	6189	918	6067	982	6472	1035	6854
Пазарджик	1970	7169	2064	7567	1970	7281	1839	6864	2102	7929	1965	7493
Пловдив	6116	8967	6213	9138	6406	9440	6292	9295	6861	10173	7546	11222
Смолян	892	7358	889	7435	844	7186	873	7583	965	8557	954	8636
Хасково	1510	6158	1546	6366	1484	6169	1529	6412	1659	7001	1709	7276

Източник: НСИ

По данни за 2016г. най-висок дял в брутната добавена стойност, произвеждана от регионалната икономика в ЮЦР, има сектора на услугите – малко над 55%. Сектор “Индустрия“ произвежда почти 38% от БДС в района, което е значително по-високо от средното за страната (28,3%). Делът на аграрния сектор е 6,9% и също е доста по-висок от средния за страната (4,7%), а в абсолютна стойност (в млн.лв.) е най-голям в сравнение с всички останали райони.

БВП и БДС по икономически сектори и райони с данни за 2016г.

Статистически район (NUTS II) / области	БДС по икономически сектори			БДС, Млн.лв.	БВП, Млн.лв.	БВП на човек от населението, лв.
	Аграрен	Индустрия	Услуги			
БЪЛГАРИЯ	3 817	22 993	54 408	81 218	94 130	13 206
СЗР	711	1 759	2 902	5 371	6 225	8 014
СЦР	592	2 196	3 583	6 371	7 384	9 111
СИР	621	2 526	5 491	8 638	10 011	10 629
ЮИР	552	4 893	5 079	10 524	12 197	11 623
ЮЗР	559	7 298	31 059	38 916	45 103	21 293
ЮЦР	782	4 322	6 294	11 398	13 210	9 230
Кърджали	140	288	465	893	1 035	6 854
Пазарджик	156	668	871	1 695	1 965	7 493
Пловдив	259	2 612	3 640	6 511	7 546	11 222
Смолян	79	336	409	823	954	8 636
Хасково	148	418	909	1 475	1 709	7 276

Източник: НСИ

Според изданието на Европейската комисия "Индекс за регионална конкурентоспособност за 2016 г.", пет от шестте български региона са и сред десетте най-бедни в ЕС, като ЮЦР заема незавидното предпоследно място в класацията. Районите Северозападен, Южен централен и Северен централен са на последните три места в подреждането според брутен вътрешен продукт (БВП) на човек от населението. Най-високо от българските райони се класира Югозападният, който заема 207-а позиция.

"Индексът за регионална конкурентоспособност" подрежда 263 региона в ЕС според способността им да предложат привлекателна и устойчива среда за предприятията и местното население. При класирането се отчитат 11 показателя, разделени в три основни групи – основни показатели, ефективност и иновации.

Българските региони, и в частност ЮЦР, се представят добре в категорията макроикономическа стабилност, но като цяло представянето им при останалите показатели в групата е около или под средното за 15-те региона с най-близък БВП на човек от населението.

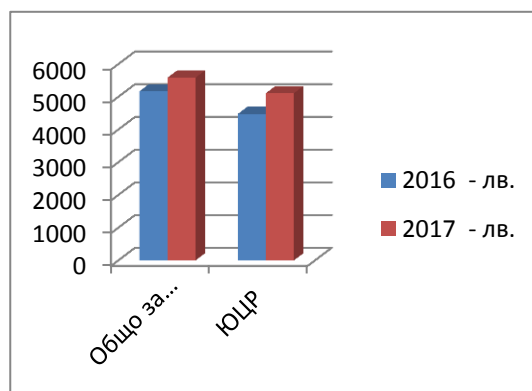
Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Доходите на населението Южен централен район продължават да изостават от средното равнище за страната, но растат с по-бързи темпове. През 2017 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство за страната е 5 586 лв. и нараства с 8,1% спрямо 2016 г. За последните десет години (2008 - 2017 г.) общият доход средно на лице от домакинство се увеличава 1,6 пъти. Стойността на показателя за ЮЦР през 2017г. е 5 109 лв., което представлява ръст от 14,2% в сравнение с 2016г.

Общ доход средно на лице от домакинството

Общ доход средно на лице – лв.	2016 г.	2017 г.
Общо за страната	5 167	5 586
ЮЦР	4 474	5 109

Източник: НСИ

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години в Южен централен район през 2017 г. достига 55,3% при 55,4% средно за страната. Наблюдава се сериозен ръст на показателя в сравнение с 2016г. Коефициентът на икономическа активност на населението е най-висок в областите Смолян и Пловдив, а най-нисък е в Област Кърджали.

Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години

Райони / години	2016 (%)	2017 (%)
Общо за страната	53,3	55,4
Южен централен район	52,0	55,3
Кърджали	48,0	48,2
Пазарджик	51,1	54,0
Пловдив	51,9	58,1
Смолян	57,9	59,8
Хасково	52,7	51,0

Източник: НСИ

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Коефициентът на заетост на населението в ЮЦР на възраст 20-64 навършени години през 2017 г. е 71,3%, което съвпада със средното равнище за страната. Налице е ръст на заетостта в региона спрямо 2016г. с 5,2%. Най-висока е заетостта в Област Пловдив, а най-ниска в Област Кърджали. Единствено в Област Хасково е налице лек спад в стойността на показателя спрямо 2016г.

По отношение на възрастовата група 55-64 години е налице сериозен ръст на заетостта през 2017г. като тя достига 62,2%. Увеличението спрямо 2016г. е с 5,9%.

Коефициенти на заетост на населението на възраст 20 - 64 навършени години

Райони / години	2016 (%)	2017 (%)
Общо за страната	67,7	71,3
Южен централен район	66,1	71,3
Кърджали	64,6	65,3
Пазарджик	64,7	69,5
Пловдив	65,8	73,9
Смолян	67,1	72,2
Хасково	69,2	68,9

Източник: НСИ

Коефициенти на заетост за населението на възраст 55 - 64 г.

Райони / години	2016 (%)	2017 (%)
Общо за страната	54,5	58,2
Южен централен район	56,3	62,2
Кърджали	52,5	51,7
Пазарджик	51,3	59,9
Пловдив	62,2	69,2
Смолян	46,9	57,2
Хасково	54,1	57,4

Източник: НСИ

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Коефициентът на безработица в района през 2017 г. е 5,2%, който е по-нисък от средния за страната – 6,2%. Равнището на безработица е най-високо в Област Смолян.

Коефициенти на безработица на населението на 15 и повече навършени години

Райони / години	2016 (%)	2017 (%)
Общо за страната	7,6	6,2
Южен централен район	7,1	5,2
по области:		
Кърджали	(1,7)	(1,6)
Пазарджик	7,6	6,2
Пловдив	6,7	4,7
Смолян	14,2	11,2
Хасково	7,0	4,7

Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила

Продължава процесът на намаляване и застаряване на населението. Задълбочава се и дисбалансът в териториалното разпределение на населението. Промените в демографския профил на ЮЦР показват устойчива тенденция на намаляване на населението – в периода 2010-2017 г. броят на населението е намалял с 96 078 души, което представлява спад с 6,35%.

Броят на населението в ЮЦР към 31 декември 2017 г. по данни на НСИ е 1 417 432 души, съответстващо на 20,1 % от населението на страната, с което районът се нарежда на второ място в България, след Югозападен район. Броят на населението на ЮЦР съответства на изискванията за обособяване на район от ниво 2 според Регламент (ЕО) № 1059/2003 г. на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS).

Спрямо 2016 г. (1 426 064 души) населението в района е намаляло с 8 632 души (- 0,6%). През 2017 г. и в шестте статистически района населението намалява спрямо 2016 г., като най-голямо е намалението в Северозападния – с 1,8%, а най-малко - в Югозападния район - с 0.3%. Половината от населението на страната (50.0%) живее в Югозападния и Южния централен район.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Население по статистически райони към 31.12.2017 г.

Статистически район	Население към 31.12.2017 - брой	Население към 31.12.2017 - %	Прираст на населението - брой	Прираст на населението - %
Северозападен	755 956	10,7	-13667	-1,8
Северен централен	794 998	11,3	-10443	-1,3
Североизточен	933 705	13,2	-5557	-0,6
Югоизточен	1 039 549	14,7	-6576	-0,6
Югозападен	2 108 394	29,9	-6950	-0,3
Южен централен	1 417 432	20,1	-8632	-0,6

Източник: НСИ

Към 31.12.2017 г. мъжете в ЮЦР са 688 530 души (48,6%), а жените 728 902 души (51,4%), което почти напълно съвпада с разпределението по пол в национален мащаб. Броят на мъжете преобладава във възрастовите групи до 49 години. С нарастването на възрастта се увеличават броят и относителният дял на жените от общото население на ЮЦР.

Население към 31.12.2017 г. по статистически райони, възраст, местоживееие и пол

Статистически райони	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	7050034	3422409	3627625	5181755	2494068	2687687	1868279	928341	939938
Северозападен	755956	369498	386458	480209	232708	247501	275747	136790	138957
Северен централен	794998	386684	408314	533626	257563	276063	261372	129121	132251
Североизточен	933705	455521	478184	684339	330718	353621	249366	124803	124563
Югоизточен	1039549	504815	534734	753224	362679	390545	286325	142136	144189
Югозападен	2108394	1017361	1091033	1773195	850394	922801	335199	166967	168232
Южен централен	1417432	688530	728902	957162	460006	497156	460270	228524	231746
0	12952	6560	6392	9019	4602	4417	3933	1958	1975
1 - 4	53622	27570	26052	38166	19572	18594	15456	7998	7458
5 - 9	70385	36284	34101	50021	25877	24144	20364	10407	9957
10 - 14	66468	34175	32293	46020	23705	22315	20448	10470	9978
15 - 19	63352	32716	30636	43911	22552	21359	19441	10164	9277
20 - 24	62708	32464	30244	42798	22034	20764	19910	10430	9480
25 - 29	83797	42964	40833	57864	29002	28862	25933	13962	11971
30 - 34	94916	49106	45810	66969	33837	33132	27947	15269	12678
35 - 39	100947	52762	48185	71732	36754	34978	29215	16008	13207
40 - 44	105783	54789	50994	75466	38360	37106	30317	16429	13888

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

45 - 49	103595	53028	50567	71506	35741	35765	32089	17287	14802
50 - 54	97342	48572	48770	65557	31779	33778	31785	16793	14992
55 - 59	104302	51229	53073	69941	33506	36435	34361	17723	16638
60 - 64	101468	47790	53678	67097	30910	36187	34371	16880	17491
65 - 69	93722	41317	52405	60586	26478	34108	33136	14839	18297
70 - 74	74670	30740	43930	46365	18905	27460	28305	11835	16470
75 - 79	57220	22034	35186	33244	12555	20689	23976	9479	14497
80 - 84	42451	15226	27225	24373	8451	15922	18078	6775	11303
85 - 89	20874	7112	13762	12500	4162	8338	8374	2950	5424
90 - 94	5987	1861	4126	3533	1081	2452	2454	780	1674
95 - 99	816	221	595	471	138	333	345	83	262
100 +	55	10	45	23	5	18	32	5	27

Източник: НСИ

Населението във всички области на района намалява, като най-силно е изразена тенденцията в областите Смолян и Пазарджик. Броят на населението на Област Смолян (107 282 души) не отговаря на изискванията на Регламент (ЕО) № 1059/2003 г., според който населението в административните единици от ниво 3, следва да бъде най-малко 150 000 души.

С най-голям брой население в рамките на ЮЦР се откроява Област Пловдив – 669 796 души, а с най-малък – област Смолян с 107 282 души. В национален мащаб само две области – София (столица) и Кърджали, увеличават населението си през 2017 г. спрямо 2016 г. – съответно с 0,1 и 0,2%. При всички останали области има намаление, като най-голямо е за областите Видин – с 2.2%, и Смолян – с 2.0%.

Население по области към 31.12.2017 г.

Области	Население към 31.12.2017 – брой	Население към 31.12.2017 - %	Прираст на населението - брой	Прираст на населението - %
Общо за страната	7 050 034	100,00	-51 825	-0,7
Кърджали	151 113	2,1	276	0,2
Пазарджик	257 965	3,7	-2 849	-1,1
Пловдив	669 796	9,5	-1 777	-0,3
Смолян	107 282	1,5	-2 143	-2,0
Хасково	231 276	3,3	-2 139	-0,9

Източник: НСИ

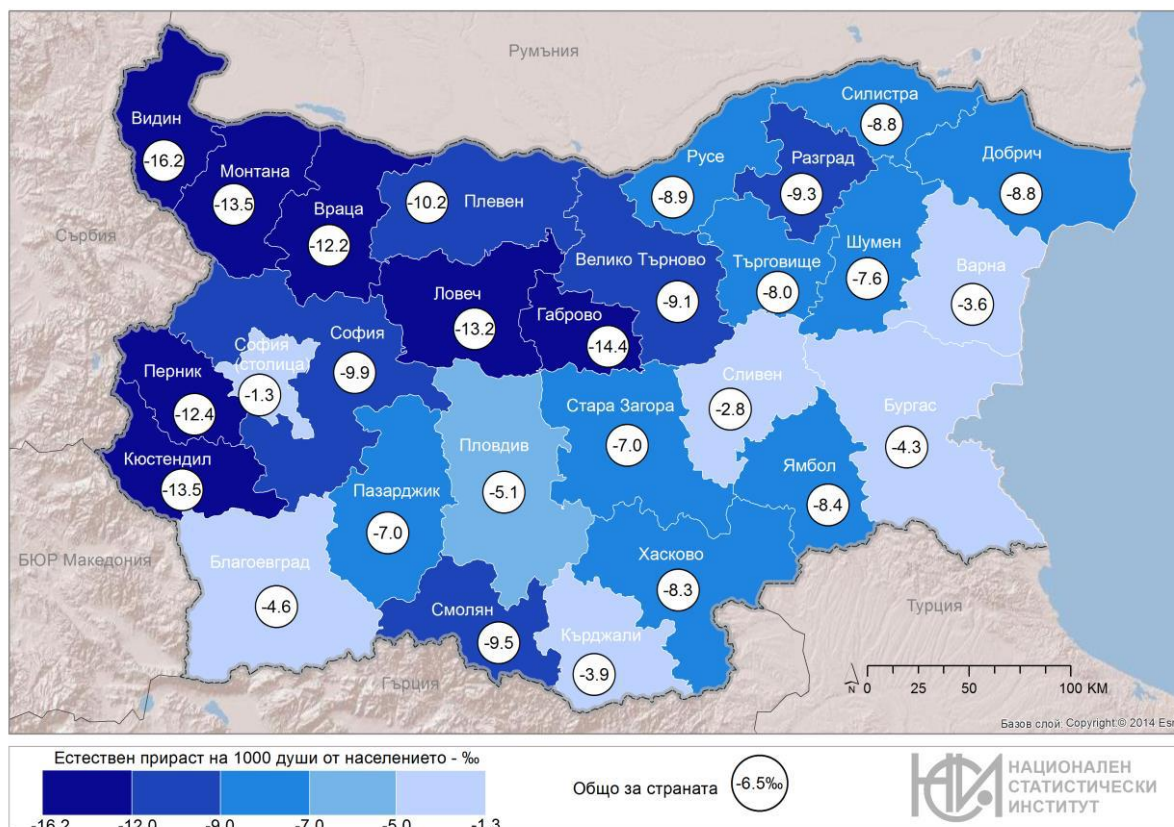
Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Прогнозите на НСИ за броя на населението на ЮЦР към 2020 г. са за продължаващо намаляване – до 1 387 120 души, а през 2030 г. се очаква населението на ЮЦР да бъде 1 285 826 души или с 9,8% по-малко от 2016 г.

През 2017 г. намалява коефициентът на раждаемост, увеличава се коефициентът на смъртност на 1 000 души от населението и като резултат естественият прираст за страната е минус 6,5 на хиляда.

През 2017 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст. Областите в ЮЦР се характеризират със средни стойности на показателя. Под средното ниво за страната са областите Кърджали (-3,9‰) и Пловдив (-5,1‰), където се наблюдават по-малко негативни тенденции.

Естествен прираст на населението през 2017 г. по области (на 1 000 души)

Естественият прираст на населението в ЮЦР през 2017 г. е минус 6,2 ‰, при средно за страната – минус 6,5 ‰. Наблюдава се негативна тенденция в сравнение с 2015 г., когато естественият прираст на населението е бил минус 5,7 ‰. Районът запазва 4-тото място сред останалите райони от ниво 2 в страната по този показател. С по-влошени стойности са само СЗР (-12,4 ‰) и СЦР (-9,8 ‰).

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Във вътрешнорегионален план и през 2017г. за всички области в ЮЦР са характерни отрицателни стойности на естествения прираст. Спрямо предходната 2016 г. единствено област Пловдив не регистрира влошаване на тенденцията. Най-високи отрицателни стойности са отчетени в областите Смолян – 9,5 % и Хасково -8,3 %. В областите Кърджали (-3,9 %) и Пловдив (-5,1%) са отчетени стойности под средните за страната.

През 2017 г. шест области в страната имат положителен механичен прираст: Кърджали (5,7%), София (столица) (2,7%), Пловдив (2,5%), Варна (2,4%), Бургас (1,6%) и Перник (1,4%). С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Смолян (-10,3%), Ямбол (-6,4%) и Враца (-6,2%).

Естествен прираст на 1 000 души от населението по статистически райони, области и местоживееене

Статистически райони/Области	2016						2017					
	Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (%)			Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (%)		
	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село
Общо за страната	-42596	-18459	-24137	-6,0	-3,6	-12,6	-45836	-20413	-25423	-6,5	-4,0	-13,5
Северозападен район	-9054	-3373	-5681	-11,6	-6,9	-19,9	-9463	-3630	-5833	-12,4	-7,5	-20,8
Северен централен район	-7082	-3163	-3919	-8,7	-5,9	-14,6	-7818	-3714	-4104	-9,8	-6,9	-15,6
Североизточен район	-4766	-2142	-2624	-5,0	-3,1	-10,3	-5465	-2561	-2904	-5,8	-3,7	-11,6
Югоизточен район	-5077	-2071	-3006	-4,8	-2,7	-10,3	-5585	-2500	-3085	-5,3	-3,3	-10,7
Югозападен район	-8431	-4267	-4164	-4,0	-2,5	-12,2	-8679	-4305	-4374	-4,1	-2,5	-12,9
Южен централен район	-8186	-3443	-4743	-5,7	-3,6	-10,1	-8826	-3703	-5123	-6,2	-3,8	-11,1
Кърджали	-503	-10	-493	-3,3	-0,2	-5,5	-587	-82	-505	-3,9	-1,4	-5,7
Пазарджик	-1529	-702	-827	-5,8	-4,3	-8,4	-1804	-897	-907	-7,0	-5,5	-9,4
Пловдив	-3461	-1628	-1833	-5,1	-3,3	-10,9	-3475	-1544	-1931	-5,1	-3,1	-11,7
Смолян	-877	-321	-556	-8,0	-5,2	-11,3	-1030	-368	-662	-9,5	-6,1	-13,9
Хасково	-1816	-782	-1034	-7,7	-4,6	-15,8	-1930	-812	-1118	-8,3	-4,9	-17,4

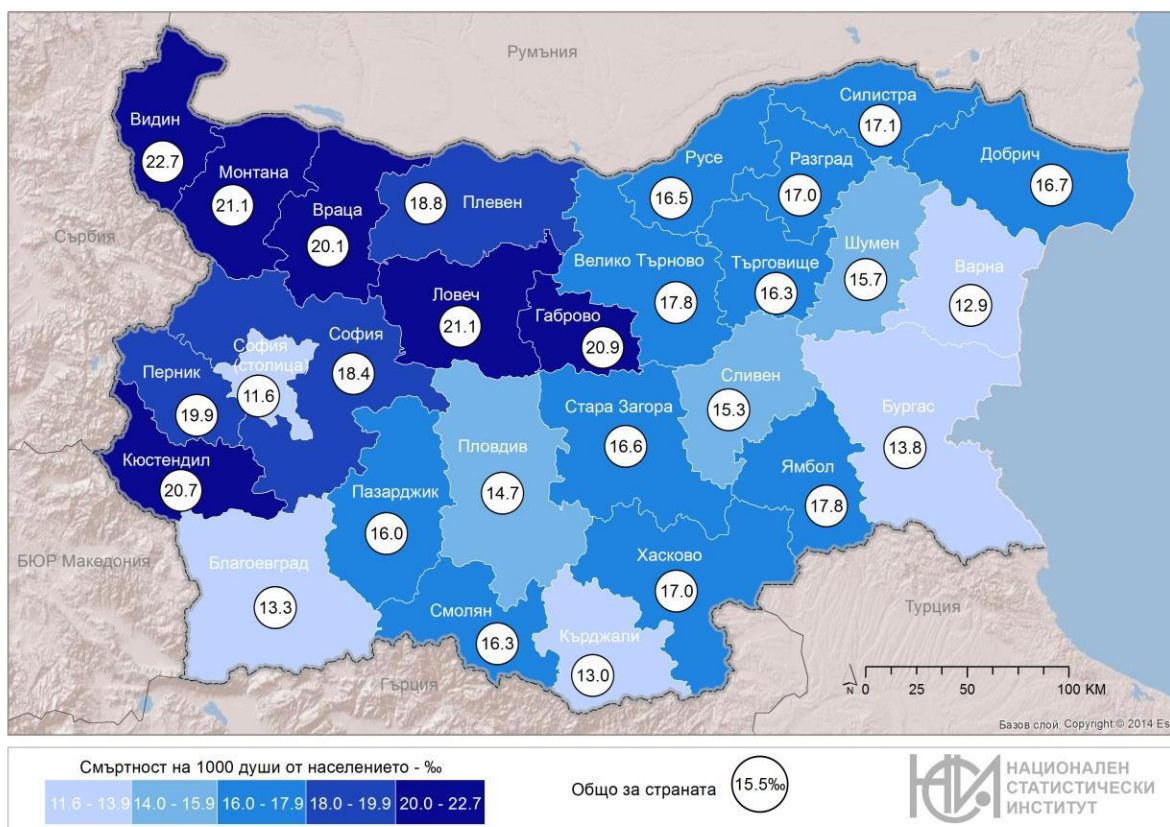
Източник: НСИ

Смъртността в страната се задържа на твърде високо ниво. Коефициентът на смъртност (брой умрели лица на 1 000 души от средногодишното население) през 2017 г. е 15,5%.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Коефициентът на смъртност, отчетен от НСИ в ЮЦР през 2017 г., е 15,3‰, което е малко под средната стойност за страната. Наблюдава се увеличение на стойността на показателя спрямо 2016 г. с 0,5 ‰. Районът запазва 3-то място сред останалите райони от ниво 2 – само Югозападен район (13,6 ‰) и Североизточен (14,5 ‰) са с по-благоприятни стойности на показателя. Във вътрешнорегионален план най-нисък е коефициентът на смъртност в област Кърджали 13,0‰ и Пловдив (14,7‰), а най-висок в Област Хасково 17,0 ‰. Във всички области на ЮЦР се наблюдава влошаване на нивото на смъртност.

Коефициент на смъртност по области през 2017 година

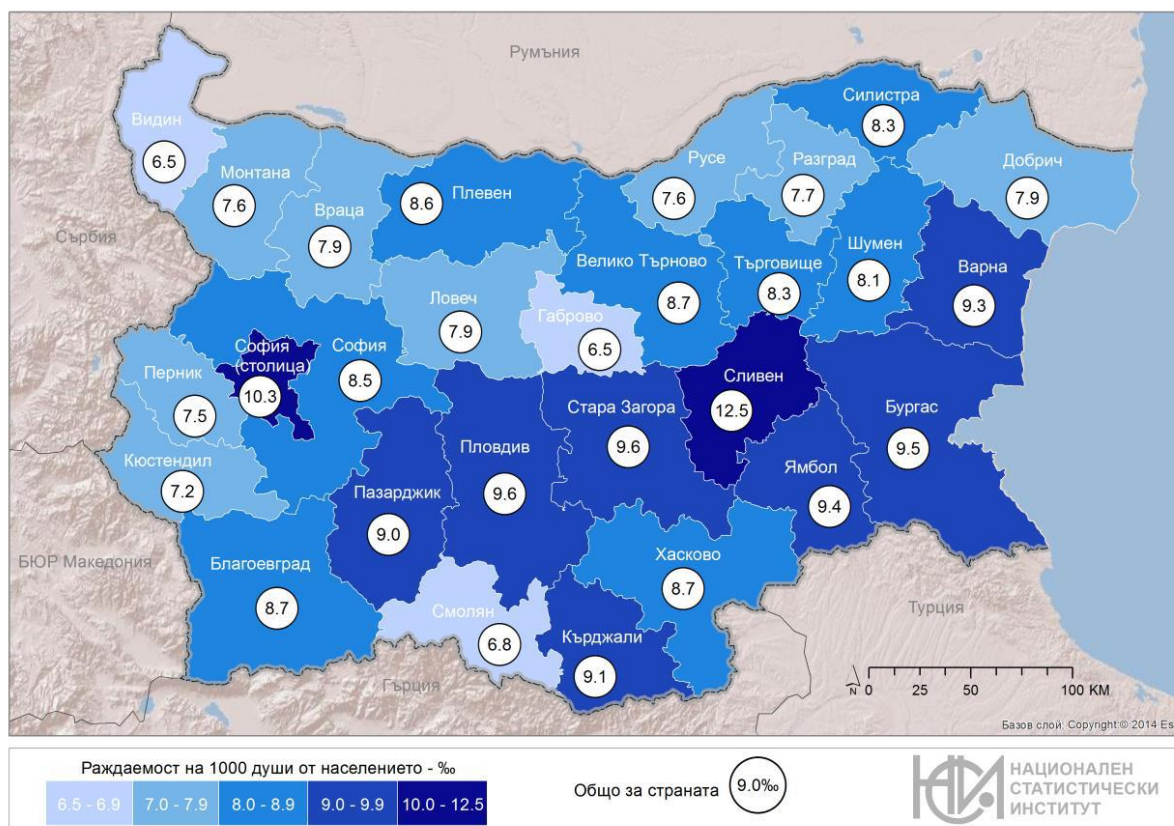

Коефициентът на раждаемост на населението в ЮЦР през 2017 г. е 9,1 ‰ , при средна стойност за страната от 9,0 ‰. Стойността на показателя в ЮЦР е била същата и през 2016г.. Районът запазва 3-то място сред останалите райони от ниво 2 след Югоизточен район 10,1 ‰ и Югозападен 9,5 ‰.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

На областно ниво стойности под средните за страната са отчетени в областите Смолян 6,8 % и Хасково 8,7%. Спрямо 2016г. положителна тенденция се наблюдава единствено в област Пловдив, където показателят нараства минимално. Това е част от демографския проблем, свързан с обезлюдяването на планинските и гранични територии в района.

Коефициент на раждаемост по области през 2017 година

Населението е неравномерно разпределено върху територията на ЮЦР, като най-слабо населени са планинските и периферни области и общини по границата с Република Гърция. Наблюдава се процес на концентрация на населението в общинските и областните центрове за сметка на обезлюдяването на селата.

Гъстотата на населението на ЮЦР през 2017 г. е 63,4 д/ км², което е малко под средната стойност за страната – 63,9 д/км². В края на 2017 г. в градовете живее 67,5% от населението на ЮЦР. Данните показват, че през последната година в района не се наблюдава нарастване на градското население за сметка на населението в селата.

1.2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво

На ниво Европейски съюз няма значими промени в действащата правна и стратегическа рамка на политиката за сближаване. Основните действащи нормативни и стратегически документи на европейско и национално ниво, свързани с политиките за развитие и през 2017 г. са: Стратегия „Европа 2020“; Териториален дневен ред на ЕС 2020; Споразумение за партньорство на Република България с Европейската комисия и програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове; Национална програма за развитие „България 2020“; Актуализирана Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“;

Важен документ на европейско ниво, оценяващ постигнатия напредък на България в структурните реформи, предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси и резултати от задълбочените прегледи в съответствие с Регламент (ЕС) No 1176/2011 е работния документ на ЕК – **Национален доклад за България за 2018 г.**, публикуван на 07.03.2018г.

През месец октомври 2017 г. ЕК публикува доклад "Моят регион, моята Европа, нашето бъдеще – седми доклад за икономическото, социалното и териториалното сближаване", в който се посочва, че ЕС с 27 държави членки (след оттеглянето на Обединеното кралство) ще се сблъска с множество предизвикателства в периода до 2025 г. и след това.

Промените в институционалната рамка за управление на регионалното развитие са свързани с интегриране на функциите, свързани с управлението на регионалното развитие на досегашната Главна дирекция "Стратегическо планиране на регионалното развитие и административно-териториално устройство", които са прехвърлени към новосъздадената Главна дирекция "Стратегическо планиране и програми за регионално развитие", която е Управляващ орган на ОП "Региони в растеж" 2014-2020г. Този подход осигурява възможност за по-ефективно планиране, финансово осигуряване и изпълнение на политиката за регионално развитие.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Актуални и нови стратегически документи на национално ниво, имащи отношение към формирането на политиките за развитие през 2017 г. са:

❖ **Национален план за противодействие на тероризма**, приет с Решение № 669 на Министерския съвет от 02.11.2017 г., който създава организация за оповестяване, информирание, реагиране и управление на силите и средствата за предотвратяване и неутрализиране на терористични заплахи, както и за овладяване на ситуацията и ликвидиране на последствията при осъществен терористичен акт. Предмет на плана са и дейностите на компетентните институции при различните нива на заплаха и степени на готовност. Задачите и отговорностите на компетентните институции по противодействие на тероризма и овладяване на последствията от терористични актове произтичат от Закона за противодействие на тероризма, нормативните документи, уреждащи тяхната дейност и взаимодействието им с други държавни и недържавни субекти. Министерствата, ведомствата и органите на местната власт изпълняват задачите си съгласно своите планове за действие, заповедите и разпорежданията на съответните ръководители.

❖ **Стратегия за развитие на вътрешния контрол в публичния сектор на Република България за периода 2018–2020 г.**, приета с Решение № 683 на Министерския съвет от 08.11.2017 г. и изготвена от Министерството на финансите на основание чл. 48, ал. 2, т. 1 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор и чл. 17 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, с активното сътрудничество на Главния инспекторат при Министерския съвет. Целта на предложената стратегия е да се постигне устойчиво развитие на системите за вътрешен контрол, да се избегнат резките промени, които създават несигурност в контролната среда, както и служителите, пряко ангажирани с контролни дейности да имат по-дълъг хоризонт и сигурност, че упражняваната от тях професия има бъдеще и си заслужава да инвестират време и усилия в своето професионално развитие.

❖ **Национална стратегия за борба с трафика на хора 2017 – 2021**, приета с Решение № 401 на Министерския съвет от 21.07.2017 г., е основен политически документ, който формулира приоритетите и целите, свързани с ефективното и дългосрочно противодействие, както на самото престъпление, така и на последиците от

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

него. Целите и приоритетите, заложи в стратегията, са в съответствие, както с тези, разписани в Стратегията на Европейския съюз за премахване на трафика на хора 2012–2016, така и с изведените цели и приоритети в цялостното европейско законодателство, регулиращо и регламентиращо целенасочената работа по проблема. Противодействието на трафика на хора и закрила на жертвите е национален приоритет, чието постигане предполага разработването на система от специфични мерки в области като превенция, преследване и наказание, междуведомствена комуникация, закрила и реинтеграция на жертвите.

❖ **Актуализирана Национална пътна карта за научна инфраструктура (2017–2023 г.),** приета с Решение № 354 на Министерския съвет от 29.06.2017 г., която представя основните научни комплекси в страната и съответното им приоритизиране на европейско и национално ниво. Тя дефинира и етапите за развитие на научната инфраструктура в Република България за периода до 2023 г. Актуализацията има следните основни цели:

✚ Подпомагане на политиките за развитие на научните изследвания, залегнали в Стратегията за развитие на научните изследвания „По–добра наука за по–добра България 2017–2030“, отчитайки приоритетите по Иновационната стратегия за интелигентна специализация и програмата на Европейския стратегически форум за научни инфраструктури за създаване на паневропейски инфраструктури.

✚ Определяне на приоритетите за устойчиво развитие на НИИ до 2023 г., на базата на изводите от диагностичния преглед на наличното НИ и оборудване, който идентифицира, както пропуски и празнини, така и потенциала за интелигентна специализация на България чрез прилагане на политики в областта на научните изследвания и иновациите.

✚ Определяне на методологията и процедурата за оценка на съществуващи и бъдещи НИИ.

✚ Разработване на план, процедури и срокове за поддържане на НИ в Националната пътна карта до 2023 г.

❖ **Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г.,** приета с Решение № 336 на Министерския съвет от 23.06.2017 г., която представлява всеобхватен план за устойчиво развитие на транспортната система на Република България и рамка за

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

инвестиции в транспорта. Документът е съобразен с изискванията за обхват, структура и съдържание на всеобхватен транспортен план и отговаря на приложимите тематични предварителни условия за Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г., поети като ангажимент в Споразумението за партньорство с Република България. Стратегията определя приноса на страната към Единното европейско транспортно пространство в съответствие с Общите приоритети, съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета, включително приоритети за инвестиции в основната и разширената TEN-T мрежа и във второстепенната свързаност. С разработването на Интегрираната транспортна стратегия в периода до 2030 г. са постигнати следните специфични цели: създадена е база данни, необходима за целите на анализите на транспортния сектор, за прогнозиране на развитието на транспортната система и за разработване на национален транспортен модел; извършен е детайлен анализ на нуждите на транспортния сектор, включващ автомобилен, железопътен, вътрешноводен, морски, въздушен и интермодален транспорт; разработен е Национален мултимодален транспортен модел; дефинирани са национални стратегически цели и стратегически приоритети; формулирани са подходящи мерки за постигане на набелязаните цели; предложен е списък с реалистични проекти, предвидени за съфинансиране от съответните фондове с времеви график, бюджет и източници на финансиране; предложени са мерки за развитие на административния капацитет на бенефициентите за подготовка и изпълнение на предвидените проекти; изготвена е Стратегическа екологична оценка (СЕО) на Интегрирана Транспортна Стратегия в периода до 2030 съгласно изискванията на чл. 29, ал. 1 на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, която е одобрена от Министерство на околната среда и водите.

❖ **Конвергентна програма на Република България (2017–2020 г.),** приета с Решение № 284 на Министерския съвет от 19.05.2017 г., очертава основните политики за поддържане на макроикономическа и фискална стабилност на страната с цел създаване на условия за икономически растеж. Конвергентната програма обхваща периода 2017–2020 г. и се състои от седем части. Първата част съдържа общата рамка на правителствените икономически политики и цели. Във втората част е анализирано икономическото развитие на страната по отношение на ключовите макроикономически

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

показатели, като е представена и прогноза за тяхното развитие в средносрочен план. Третата част представлява описание на стратегическите цели на фискалната политика по отношение на бюджетния баланс и правителствения дълг. Тук са изложени текущото състояние на бюджета и очакваното развитие през референтния период с акцент върху структурния баланс. Очертани са основните насоки за развитие на дълговата позиция през програмния период. Представени са също така основните акценти на политиките и конкретните мерки за прилагането им, както и оценка за очаквания количествен ефект от изпълнението им. В четвъртата част е направен анализ на чувствителността на прогнозните параметри, като е разработен алтернативен сценарий за икономическо развитие на страната в средносрочен план. Засегнат е и ефектът от реализирането на алтернативните сценарии върху бюджетните параметри. Представени са също ефектите върху държавния дълг от промени в допусканията по основния макроикономически сценарий. Част пета е посветена на устойчивостта на публичните финанси. Основният фокус е върху дългосрочната бюджетна перспектива с оглед на ефектите от застаряването на населението. Шестата част разглежда качеството на публичните финанси. Тук са представени стратегията на правителствената политика в тази област, съставът на разходите, както и структурата и ефективността на приходните системи. Седмата част прави преглед на институционалните характеристики на публичните финанси в България – бюджетни процедури и национални фискални правила. В тази част на програмата се акцентира и върху ключовите законодателни промени, свързани с публичните финанси.

❖ **Актуализирана Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г.**, приета с Решение № 282 на Министерския съвет от 19.05.2017 г., която определя целите и съответните мерки и действия от страна на държавата за развитие на научните изследвания в периода 2017–2030 г. Тя е едно от необходимите условия, за постигане на целите, залегнали в Споразумението за партньорство на Република България с Европейската комисия през програмния период 2014–2020 г. и е обвързана с Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2014–2020г. Стратегията е съобразена и с редица национални и европейски документи.

❖ **Морска стратегия на Република България и програма от мерки**, приета с Решение № 1111 на Министерския съвет от 29.12.2016 г. Изготвянето и изпълнението

на Морската стратегия е във връзка с транспониране на изискванията на Рамкова Директива за Морска стратегия 2008/56/ЕС в българското законодателство. Първоначалната оценка на състоянието на морската околна среда (съгласно чл. 8 от Рамкова Директива за Морска стратегия), дефинициите за добро състояние на морската околна среда - ДСМОС (съгласно чл. 9 Рамкова Директива за Морска стратегия) и набелязването на екологични цели и свързаните с тях индикатори (съгласно чл. 10 Рамкова Директива за Морска стратегия) представляват първата част от морската стратегия, а програмата за мониторинг (съгласно чл. 11 от Рамкова Директива за Морска стратегия) е втората част на стратегията.

❖ **Стратегия за децентрализация 2016–2025 г.**, която си поставя за цел властите на общинско и регионално ниво да предоставят качествени публични услуги при активно включване на гражданите в управлението. Усилията са насочени в посока устойчиви, ефективни и прозрачни общински финанси, както и създаване на условия за регионално развитие и икономически растеж; провеждане на местна политика в интерес на българските граждани; подобряване на обхвата, ефективността и качеството на местните услуги.

❖ **Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016–2022 г.**, която дефинира визията и стратегическите цели за пътната инфраструктура, както и мерките, стратегическия финансов план и механизмите на изпълнение за постигне устойчиво състояние и развитие на сектора, наблюдение и оценка. Стратегията представлява платформа за координация и концентрация на ресурсите за постигане на максимален ефект от влаганите средства в поддържане, модернизация и развитие на пътищата в Република България.

❖ **Национална здравна карта на Република България** с утвърждаване на областни здравни карти; конкретни потребности от лекари и лекари по дентална медицина по специалности и специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ за осигуряването на достъп на населението до медицинско обслужване в извънболничната медицинска помощ; конкретни потребности от легла за болнично лечение и медицински дейности по видове и нива на компетентност на съответните структури; съществуващи лечебни заведения за болнична помощ; анализ на

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

състоянието в областите; видове медицински дейности, които се планират на регионално ниво; карта на необходимите високотехнологични методи на диагностика и лечение и свързаната с тяхното прилагане високотехнологична медицинска апаратура; карта на спешната медицинска помощ, съдържаща брой и местоположение на центровете за спешна медицинска помощ.

❖ **Национална програма за младежта (2016–2020)** с основни стратегически цели – улесняване на достъпа до качествени услуги за специална подкрепа на пълноценното личностно и обществено развитие на младите хора в съответствие с потребностите и интересите им; насърчаване на здравословния начин на живот сред младите хора; развитие на доброволчеството сред младите хора като движеща сила за личностно развитие, мобилност, учене, конкурентоспособност, социално сближаване, солидарност между поколенията и формиране на гражданско самосъзнание; създаване на привлекателна среда за развитие на младите хора в малките населени места и селските райони; създаване на благоприятна, насърчаваща и подкрепяща среда за качествена професионална реализация на младите хора в България.

❖ **Актуализираната национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030 г.)** е основен документ, който формулира приоритетните направления и задачи в областта на демографската политика, насочени към забавяне темповете на намаляване на броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план и осигуряване на високо качество на човешкия капитал, включващ хората с тяхното здравословно състояние, образование, квалификация, способности и умения.

❖ **Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 г.** представлява интегриран документ разглеждащ въпросите на иновационната и научната политики, политиката в областта на цифровия растеж, ресурсоефективността и др. Стратегията е базирана на концепцията за изграждането на конкурентоспособност чрез дизайн и творчески индустрии, иновации в социалната област и услугите, нови бизнес модели и иновации, основани на практиката.

❖ **Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020)** е разработена в съответствие с рамкови

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

европейски и национални документи, определящи приоритети на развитие до 2020 г., и е съобразена с целите в сферата на средното образование.

❖ **Стратегия за развитие на професионалното образование и обучение в Република България за периода 2015-2020 г.** цели да се осигурят висококвалифицирани кадри за бизнеса и да се преодолее ранното отпадане от системата на образованието на деца от социално слаби семейства, както и да се даде възможност на възрастни да получат квалификация по определена специалност в професионални гимназии и в центрове за професионално обучение, за да се реализират на пазара на труда.

❖ **Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2020 г.** систематизира визията, стратегическите цели, приоритетите, дейностите, чиято реализация ще води до утвърждаване на устойчиви схеми за развитие и управление на туристическите дейности.

❖ **Национална стратегия за насърчаване развитието на малките и средните предприятия 2014-2020** е средносрочен документ, чрез който Правителството на Република България демонстрира своята визия относно държавната политика в подкрепа на малките и средните предприятия (МСП) в секторите на добивната промишленост, преработвателната промишленост и услугите.

❖ **Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.** цели да се подобри управлението на сектора водоснабдяване и канализация и да се повиши качеството на В и К услугите.

Основни нормативни документи на национално ниво, които имат отношение към политиката за регионално развитие и през 2017 г. са:

❖ **Закон за регионалното развитие (ЗРР)** – през 2017 г. са направени изменения и допълнения в закона, свързани с възлагане на функциите по изработване на Националната концепция за пространствено развитие, на регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 и на Националната стратегия за регионално развитие на специализирано звено под контрола на министъра на регионалното развитие и благоустройството ("Национален център за териториално развитие" ЕАД), с цел ефективно и компетентно подпомагане дейността на министъра.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Основните промени в ЗРР са направени през 2016 г. (не са отразени в Годишния доклад за 2016г.) и са свързани със системата за планиране на пространственото развитие. Променят се част от изискванията, свързани със съдържанието на РПР, както и със системата за наблюдение на изпълнението на политиката за регионално развитие.

С промените от 2016 г. в ЗРР, обхватът на системата за планиране на пространственото развитие е ограничен до национално и регионално равнище. Държавната политика за регионално развитие и структуроопределящите политики се провеждат съгласувано и във взаимодействие с Националната концепция за пространствено развитие и регионалните схеми за пространствено развитие (чл. 3, ал. 2 от ЗРР).

Промени са извършени и в условията за определяне на райони за целенасочена подкрепа от държавата (РЦП), които се дефинират в областните стратегии за развитие. Обособените РЦП са териториална основа за концентрация на ресурси за намаляване на вътрешнорегионалните различия в степента на развитие на отделните общини и за постигане на целите на държавната политика за регионално развитие. Измененията предвиждат териториалният обхват на РЦП да се определя, като се отчитат категориите на общините по реда на Закона за административно-териториалното устройство на Република България и техните географски характеристики по данни на Българската академия на науките. В териториалния обхват на район за целенасочена подкрепа се включват:

- общините от четвърта и пета категория;
- общините от втора и трета категория при наличието на някоя от следните географски характеристики:
 - най-малко 50 на сто от територията на общината е в планински район;
 - най-малко 50 на сто от територията на общината е в полупланински район;
 - територията на общината е в пограничен район.

Тези промени предполагат актуализация на областните стратегии за развитие.

Промените в системата за планиране на пространственото развитие са свързани с разработването и актуализацията на система от документи за пространствено развитие на национално и регионално ниво, определящи стратегия за интегрирано

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

пространствено развитие при отчитане на териториалния потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие. Системата от документи за планиране на пространственото развитие обхваща:

- Националната концепция за пространствено развитие;
- Регионалната схема за пространствено развитие на район от ниво 2;
- Регионалната схема за пространствено развитие на област.

От системата от документи е отпаднала Концепцията за пространствено развитие на община.

Посочените документи се намират в йерархична съподчиненост и се разработват за срок до 15 години с изключение на елементите на техническата инфраструктура в тях, които се планират за период до 30 години. Секторните стратегически документи на национално и регионално равнище се разработват в съответствие с действащите документи от системата за планиране на пространственото развитие. Условието, редът и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на концепцията и схемите за пространствено развитие се определят с **Наредба за условията, реда и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на Националната концепция за пространствено развитие, регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 и регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 3**, приета с ПМС № 278 от 1.11.2016 г., обн., ДВ, бр. 88 от 2016 г., сила от 8.11.2016 г.

С приетата Наредба не са указани срокове, в които следва да бъдат изготвени Регионалните схеми за пространствено развитие на район от ниво 2, в съответствие с които следва да бъдат разработени (приведени в съответствие) РПР.

В обхвата на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие са добавени интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. Интегрираният план за градско възстановяване и развитие осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на дадена градска територия. В Наредбата не са определени условията, редът и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане,

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

актуализиране и изпълнение на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.

Съдържанието на РПР е допълнено с три нови компонента:

- 1) Списък на големи проекти с регионално значение;
- 2) Мерки за градско възстановяване и развитие, които ще се прилагат по отношение на големите, средните и малките градове и крайградските зони;
- 3) Мерки и дейности за адаптиране на района към промените в климата.

Условията, редът и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на РПР се определят с ППЗРР. При актуализацията на ППЗРР от 2016 г. са ограничени предпоставките, при които се предвижда актуализация на РПР – отпаднала е възможността за актуализация "на основата на резултатите от междинната или последващата оценка".

С промените в ЗРР е отпадало регламентираното изграждане на Единна информационна система за управление на регионалното развитие и пространственото планиране. Не е предвиден алтернативен модел за информационно осигуряване на политиката за регионално развитие и пространствено планиране.

❖ **Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове**, който определя националната институционална рамка за управлението на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове; реда за предоставяне на финансова подкрепа чрез безвъзмездна финансова помощ; специални правила за определяне на изпълнител от бенефициент на безвъзмездна финансова помощ; правилата за верифициране и сертифициране на допустимите разходи и за извършване на плащанията и на финансовите корекции. Средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове се управляват на основа на законността, доброто финансово управление и устойчивото развитие, за гарантиране на тяхната ефективност и ефикасност, чрез партньорство и многостепенно управление, с цел намаляване на административната тежест за бенефициента и при осигуряването на публичност и прозрачност. Законът регламентира органите и структурите за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и техните функции; структурата и дейността на Комитетите за наблюдение и партньорство; същността на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове; механизъм на

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

предоставяне на безвъзмездна финансова помощ; правила за финансово управление и контрол.

Основни подзаконови документи в областта на управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове са:

❖ Постановление № 189 за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г.

❖ ПМС № 162 за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 – 2020 г.

❖ ПМС № 161 за определяне на правила за координация между управляващите органи на програмите и местните инициативни групи, и местните инициативни рибарски групи във връзка с изпълнението на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2014 – 2020 г.

❖ ПМС № 160 за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

❖ ПМС № 142 за изменение и допълнение на Постановление № 79 на Министерския съвет от 2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г.

❖ Наредба № 4 за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал.1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове;

❖ Наредба № Н-3 за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество.

II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Наблюдението на изпълнението на целите и приоритетите на РПР се осъществява чрез отчитане и анализ на предварително определени физически и финансови индикатори. Отчитането на стойностите на индикаторите и анализът на събраната информация позволяват проследяване на постигнатия напредък и оценка на степента на изпълнение на целите.

2.1. АНАЛИЗ НА КЛЮЧОВИТЕ НАЦИОНАЛНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

В РПР на ЮЦР 2014-2020г. са заложили следните ключови национални индикатори:

	ИНДИКАТОРИ КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ	стойности Южен централен район			Периодичност на събиране на инф.	Източник на инф.
		Изходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
1	БВП/човек в лв.	6525	6851	7308	Ежегодно	НСИ
2	Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС 27 – %	31 (2009 г.)	34	39	Ежегодно	Евростат
3	Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години - %	12,7 (2011г.)	10	7	Ежегодно	НСИ
4	Общ доход на лице от домакинство в лв.	3507 (2010г.)	4065	4650	Ежегодно	НСИ

• БВП на човек от населението в лв.

БВП на глава от населението в ЮЦР през 2016г. е 9 230 лв., което е значително по-ниско от средното равнище за страната (13 2016 лв.). Все пак показателят е нараснал с малко над 5,8% в сравнение с 2015г. Само показателят в Област Пловдив е с по-висока стойност (11 222 лв.) от средното ниво за района.

Достигнатото ниво на показателя БВП на глава от населението през 2016 г. надхвърля значително както междинната целева стойност за 2015г. (6 851лв.), така и заложената цел за 2020г. (7 308лв.) в РПР. Но по този показател ЮЦР продължава да изостава от останалите райони като единствено СЗР и СЦР са с по-ниски абсолютни стойности.

• Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС 27 - %

Заложеният индикатор в РПР на ЮЦР е за 27 страни членки. Евростат поддържа статистика за 28-те страни членки на ЕС.

По данни на Евростат дялът на БВП на човек от населението в ЮЦР спрямо средната стойност за ЕС - 28 за 2016 г. е 34 %. Отчетено е увлечение с 1% спрямо 2015 г. По този показател районът дели четвъртото място със СЦР.

Регионален БВП в Европейския съюз – 2016г.

Регион	2016				
	БВП - млн. евро	Дял в национален БВП - %	БВП на човек от населението - евро	БВП на човек от населението - СПС	БВП на човек от населението в СПС ЕС-28 = 100
ЕС-28	14 907 852	-	29 200	29 200	100
България	48 129	100.0	6 800	14 200	49
Северозападен	3 183	6.6	4 100	8 600	29
Северен централен	3 775	7.8	4 700	9 800	34
Североизточен	5 119	10.6	5 400	11 400	39
Югоизточен	6 236	13.0	5 900	12 500	43
Югозападен	23 061	47.9	10 900	22 800	78
Южен централен	6 754	14.0	4 700	9 900	34

Източник: Евростат

През 2016 г. регионалният БВП на човек от населението в ЕС, изразен в стандарти на покупателната способност, варира от 29% от средния за ЕС в Северозападния район в България до 611% във Вътрешен Лондон-запад в Обединеното кралство.

След Северозападния район в България (29% от средното равнище) регионите с най-ниско икономическо развитие са Майот, Франция (33%), Северният централен и Южният централен район в България (по 34%), както и Североизточният в Румъния (36%).

Сред 21 региона с БВП на човек от населението под 50% спрямо средното равнище в ЕС-28 са по пет в България и Полша, четири в Унгария, по три в Румъния и Гърция и един във Франция.

Икономическият растеж в България след 2011 г. предполага умерен потенциал за постигане на целта от 39% дял на БВП на човек от населението в ЮЦР от средната стойност за ЕС 28 през 2020 г.

• Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години - %

Коефициентът на безработица в района през 2017 г. е 5,2%, който е по-нисък от средния за страната – 6,2%. С отчетената стойност на показателя през 2017г. на практика се достига целта за 2020 г. (7%). Районът запазва второто място по този показател след ЮЗР – (3,3%).

Безработни лица и коефициенти на безработица на населението на 15 и повече навършени години през 2017 година

Статистически райони	Безработни лица - хил.			Коефициенти на безработица - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	206,9	114,2	92,8	6,2	6,4	5,9
Северозападен	34,9	20,2	14,6	11,3	12	10,4
Северен централен	24,8	15	9,9	6,9	7,7	6
Североизточен	42,7	20,4	22,3	9,4	8,3	10,7
Югоизточен	33,6	18,8	14,8	7	7,2	6,8
Югозападен	35,7	19,1	16,6	3,3	3,4	3,2
Южен централен	35,3	20,6	14,6	5,2	5,7	4,7

Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила

По отношение на безработицата обаче се запазват големите вътрешнорегионални различия. Равнището на безработица продължава да пада в сравнение с 2016г. като то е отново е най-високо в Област Смолян – 11,2% при 4,7% за областите Пловдив и Хасково. Данните за Област Кърджали не са точни поради малкия обем на извадката на НСИ.

Коефициенти на безработица на населението на 15 и повече навършени години

Райони / години	2016 (%)	2017 (%)
Общо за страната	7,6	6,2
Южен централен район	7,1	5,2
по области:		
Кърджали	(1,7)	(1,6)
Пазарджик	7,6	6,2
Пловдив	6,7	4,7
Смолян	14,2	11,2
Хасково	7,0	4,7

Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила

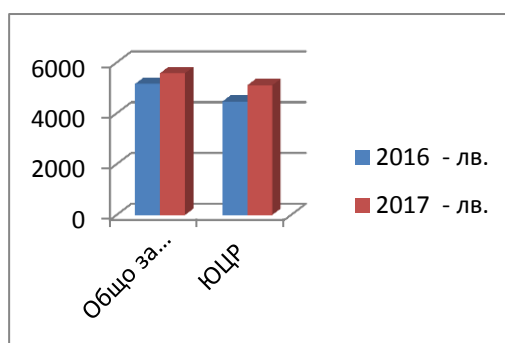
• Общ доход на лице от домакинство в лв.

Като цяло доходите на населението в Южен централен район продължават да изостават от средното равнище за страната, но растат с по-бързи темпове. През 2017 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство за страната е 5 586 лв. и нараства с 8,1% спрямо 2016 г. За последните десет години (2008 - 2017 г.) общият доход средно на лице от домакинство се увеличава 1,6 пъти. Общият доход на лице от домакинство в ЮЦР за 2017 г. е 5 109 лв., което представлява ръст от 14,2% в сравнение с 2016г.

Общ доход средно на лице от домакинството

Общ доход средно на лице – лв.	2016 г.	2017 г.
Общо за страната	5 167	5 586
ЮЦР	4 474	5 109

Източник: НСИ

Достигнатото ниво на показателя надхвърля целта за 2020г. (4 650 лв.), заложена в РПР на ЮЦР.

2.2. АНАЛИЗ НА ИНДИКАТОРИТЕ ОТНОСНО СТРАТЕГИЯ „ЕВРОПА 2020“

В РПР на ЮЦР 2014-2020г. са заложили следните индикатори по целите на Стратегия „Европа 2020“:

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Периодичност на събиране на инф.	Източник на инф.
		Изходни	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
1	Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години - %	61,25 (2011г.)	68,30	77,00	Ежегодно	НСИ, Евростат
	- Коефициент на заетост на населението на възраст 55-64 г.	44,2 (2011 г.)	46,5	50	Ежегодно	Евростат
2	Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност - % от БВП	0,23 (2010 г.)	0,62	1,80	Ежегодно	НСИ
3	Цели „20/20/20“ по отношение на климата/ енергията:					
	- дял на ВЕИ в брутно крайно потребление на енергия - %	15,60	16,95	21,00	Ежегодно	НСИ, АУЕР
	- повишаване на енергийната ефективност - %	-	22	26	Ежегодно	НСИ, АУЕР
	- намаляване на енергийната интензивност на БВП - %	-	79,63	53,00	Ежегодно	НСИ
4	Дял на преждевременно напусналите образов. система (на възраст 18-24 г.) - %	16,50 (2010 г.)	14,00	10,50	Ежегодно	НСИ
5	Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - %	19,20 (2010 г.)	21,65	29,00	Ежегодно	НСИ
6	Население в риск от бедност или социално изключване – хил. души	760,0 (2010г.)	740,0	720,0	Ежегодно	НСИ

• Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години - %

Коефициентът на заетост на населението в ЮЦР на възраст 20–64 навършени години през 2017 г. е 71,3%, което съвпада със средното равнище за страната. Налице е ръст на заетостта в региона спрямо 2016г. с 5,2%. Най-висока е заетостта в Област Пловдив, а най-ниска в Област Кърджали. Единствено в Област Хасково е налице лек спад в стойността на показателя спрямо 2016г.

По отношение на възрастовата група 55-64 години е налице сериозен ръст на заетостта през 2017г. като тя достига 62,2%. Увеличението спрямо 2016г. е с 5,9%. По този показател е преизпълнена целта за 2020г.

• Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност - % от БВП

Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) в ЮЦР през 2016 г. възлизат на 0,50% от БВП, което е лек спад в сравнение с предходната 2015 г. (0,52%). ЮЦР все още изостава от средната стойност за страната като дори не е достигната междинната цел за 2015г. (0,62%).

Разходи за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) в % от БВП

Статистически райони и области	2016 (%)
България	0,78
Южен централен район	0,50
Пловдив	0,61
Хасково	0,04
Пазарджик	0,74
Смолян	0,14
Кърджали	0,31

Източник: НСИ

В абсолютна стойност обаче инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в района през 2016 г. нарастват и достигат 65 748 хил. лв. (при 64 093 хил. лв. през предходната година). Това нарежда ЮЦР на второ място в страната по размер на разходите за НИРД във всички сектори. Инвестициите в ЮЗР обаче са 8 пъти повече.

Разходи за НИРД по статистически райони и сектори – 2016 година

Статистически райони	Общо (хил. лв.)	Сектори:			
		Предприятия	Държавен	Висше образование	Нетърговски организации
Общо	734 274	537 932	155 715	38 427	2 200
Северозападен район	29 752	24 158	5 381	..	..
Северен централен район	30 654	28 675	242	1 737	-
Североизточен район	51 545	33 707	13 581	..	..
Югоизточен район	33 892	26 456	4 246	3 190	-
Югозападен район	522 683	371 008	125 754	24 904	1 017
Южен централен район	65 748	53 928	6 511	4 174	1 135

Източник: НСИ

Относно индикаторите за Цели „20/20/20“ по отношение на климата/енергията не са налични данни на регионално ниво. Наличните данни на национално ниво са както следва:

• Дял на възобновяемата енергия в брутното крайно потребление на енергия

Дял на възобновяемата енергия в брутното крайно потребление на енергия (национално ниво)

Години	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)
Дял на възобновяемата енергия в брутното крайно потребление на енергия	18,0	18,2	18,8

Източник: НСИ

От данните е видно, че за последните три години е налице устойчив ръст на дела на възобновяемата енергия в брутното крайно потребление на енергия в страната. През 2016-а година 18,8% от общата консумирана енергия в страната е била от възобновяемите енергийни източници, надвишавайки целевото ниво от 16% за 2020 г.

• Намаляване на енергийната интензивност на БФП - %

Формулировката на този индикатор се различава от сходния показател, за който са налични данни на НСИ на национално ниво. Мерната единица също е различна.

Енергийна интензивност на икономиката (национално ниво)

Години	2014	2015	2016
Тона н.е. за 1000 евро БВП (2010 = 100)	0,446	0,449	0,423

Източник: НСИ

От данните е видно, че през 2016г. все пак енергийната интензивност на икономиката намалява спрямо 2015г. Но процентното намаление не може да се съпостави със заложените целеви стойности на индикатора в РПР на ЮЦР.

• Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18 - 24 г.) - %

Относителният дял на рано напусналите образование и обучение от населението на 18 - 24 навършени години в ЮЦР намалява спрямо 2016г. и е в размер на 12,7%. Налице е тенденция на намаляване на дела както на регионално, така и на национално ниво.

Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18 - 24 г.)

Райони / години	2016 (%)	2017 (%)
Общо за страната	13,8	12,7
Южен централен район	16,4	15,9

Източник: НСИ

Ангажиментът на България по Стратегия „Европа 2020“ е до края на 2020 г. делът на преждевременно напусналите да е до 11 % , а за Южен централен район до 10,5 %. На този етап тази цел за района е трудно постижима.

• Дял на населението на възраст 30-34 навършени години със завършено висше образование

По отношение на мрежата от висши учебни заведения, районът е един от водещите, като се нарежда на второ място след ЮЗР. В него функционират девет университета и специализирани висши училища.

Висши училища и студенти по райони и области през учебната 2017/2018 година

Статистически райони и Области	Висши училища			Студенти			
	Общо	Колежи	Университети и специализирани висши училища	Общо	В университети и специализирани висши училища		
					Професионален бакалавър	Бакалавър	Магистър
Общо	54	4	50	229 771	8 527	146 564	74 680
СЗР	1	-	1	4 398	599	1 997	1 802
СЦР	5	-	5	31 528	-	23 565	7 963
СИР	7	-	7	31 979	2 039	20 493	9 447
ЮИР	3	-	3	13 457	1 294	7 856	4 307

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

ЮЗР	29	4	25	110 596	3 801	67 423	39 372
ЮЦР	9	-	9	37 813	794	25 230	11 789

Източник: Национален статистически институт

Относителният дял на завършилите висше образование от населението на възраст 30 - 34 навършени години в ЮЦР през 2017г. е 22,7%, което е значително по-ниско спрямо общото равнище за страната (32,8%). Тенденцията за намаляване на дела на висшестите в посочената възрастова група спрямо 2016г. е характерна както за ЮЦР, така и на национално ниво.

Дял на 30 - 34 годишните със завършено висше образование

Райони / години	2016 (%)	2017 (%)
Общо за страната	33,8	32,8
Южен централен район	23,5	22,7

Източник: НСИ

Като цел за страната в Стратегия „Европа 2020“ е заложено делът на населението на 30-34 г. със завършено висше образование да е 36 %, а за Южен централен район 29 %. Въпреки отчетения напредък регионалната стойност остава доста под заложената стойност.

• Население в риск от бедност или социално изключване – хил. души

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ НСИ извършва ежегодно изследване на доходите и условията на живот (EU-SILC). В изследването се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2017 г. 38,9% от населението на страната, или 2 766,6 хил. лица, са били в риск от бедност и социално изключване. Стойността на показателя на национално ниво намалява с 1,5 процентни пункта спрямо 2016 г., повече при жените – с 1,7 %, в сравнение с мъжете – с 1,3 %.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

По данни на НСИ населението в риск от бедност или социално изключване в ЮЦР през 2017 г. е 573,9 хил. или 40,5% от населението на района. Налице е спад в стойността на показателя с 4,2 процентни пункта спрямо 2016г., когато броят на лицата в риск в ЮЦР е бил 638 хил., което е представлявало 44,7% от цялото население на района.

Във вътрешнорегионален план се наблюдават сериозни различия. Най-висок е дялът на лицата в риск от бедност в областите Смолян (49,5%) и Пазарджик (49,0%). След тях се нареждат областите Кърджали (44,1%), Пловдив (36,9%) и Хасково (34,2%). Спрямо 2016г. относителният дял на населението в риск от бедност или социално изключване нараства единствено в област Смолян.

Население в риск от бедност или социално изключване

Статистически райони и области	2016	2017	2017
	брой лица (хиляди)	брой лица (хиляди)	относителен дял (%)
Общо за страната	2 890,3	2 766,6	38,9
Южен централен	638,0	573,9	40,5
Кърджали	83,9	66,7	44,1
Пазарджик	139,4	126,4	49,0
Пловдив	261,7	247,1	36,9
Смолян	53,2	53,1	49,5
Хасково	90,9	79,0	34,2

Източник: НСИ

Една от основните цели на Стратегията „Европа 2020“ е намаляване на броя на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване с 260 хил. души. В РПР на ЮЦР е заложена цел за намаляване на население в риск от бедност или социално изключване с 40 хил. души – до 720 хил. през 2020г. Крайната цел е постигната още през 2015г.

2.3. АНАЛИЗ НА КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ПО ПРИОРИТЕТИ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ИКОНОМИЧЕСКО СЪБИЖАВАНЕ В НАЦИОНАЛЕН И ВЪТРЕШНОРЕГИОНАЛЕН ПЛАН БАЗИРАНО НА ЩАДЯЩО/ЕКОЛОСЪОБРАЗНО ПОЛЗВАНЕ НА СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ

П 1.1: Повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес като движеща сила на регионалната икономика

П 1.2: Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творческите индустрии в ЮЦР

П 1.3: Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда и адаптиране към промените на климата

Приоритет 1.1 Повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес като движеща сила на регионалната икономика

По приоритет 1.1 в РПР на ЮЦР 2014-2020г. са заложили следните индикатори за наблюдение:

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Исходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 1 “Икономическо сближаване в национален и вътрешнорегионален план базирано на щадящо/екологосъобразно ползване на собствени ресурси“						
Приоритет 1.1 „Повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес като движеща сила на регионалната икономика“						
1	Приходи от дейността на МСП в млн. лв.	19 048	23 562	30 000	Ежегодно	НСИ
2	Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района - %	18,40	18,32	18,20	Ежегодно	НСИ
3	Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия - %	n/a	18	40	Ежегодно	НСИ

Малките и средни предприятия (МСП) са ключово звено в икономиката на ЮЦР, тъй като не само произвеждат значителна част от brutния вътрешен продукт в района, но и създават голяма част от заетостта на населението.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

През 2016 г. МСП в ЮЦР са 70 407, което представлява 17,4 % от общия брой за страната. Наблюдава се устойчиво нарастване броя на МСП през последните години като през 2016г. броят им се увеличил с повече от 2 000 в сравнение с 2015 г.

Индикатори:

• Приходи от дейността на МСП в млн. лв.

От общия брой МСП, най-голям дял заемат микропредприятията (до 9 заети лица) в ЮЦР, като през 2016г. относителният им дял е в размер на 92,5%. Микропредприятията в района генерират около 1/3 от общите приходи на МСП за 2016г.

Заети лица и приходи от дейността на микро, малки и средни нефинансови предприятия по статистически райони 2014 – 2016 година

Статистически райони	2014		2015		2016		
	Заети лица	Приходи	Заети лица	Приходи	Заети лица	Приходи	
	брой	хил. лв.	брой	хил. лв.	брой	хил. лв.	
Общо за страната	1549201	178367640	1569610	190864953	1615267	191308437	
СЗР	122039	9013702	121765	9731722	122840	9713022	
СЦР	156829	14863203	159388	15910543	161568	16015122	
СИР	194765	20558543	196674	21216993	202805	21794859	
ЮИР	208649	21220908	209175	21549168	212608	21020550	
ЮЗР	584536	88204931	594491	95733336	617475	95308671	
ЮЦР	Общо	282 383	24 506 353	288 117	26 723 191	297 971	27 456 213
	0 - 9	116340	8040841	117074	8874175	124055	9049362
	10 - 49	84273	8063899	87296	8605250	87841	8200588
	50 - 249	81770	8401613	83747	9243766	86075	10206263

Източник: Национален статистически институт

По данни на НСИ през 2016 г. в ЮЦР приходите от дейността на МСП възлизат на 27 456 млн. лв., равняващи се на 14,5 % от общите приходи на МСП в страната. Като цяло общите приходи от дейността на МСП нарастват устойчиво през последните три години, но през 2016г. се наблюдава спад на приходите от дейността единствено при малките фирми (10-49 заети).

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

По приходи от дейността на МСП в сравнение с другите райони от ниво 2 в страната, ЮЦР запазва второ място след ЮЗР (95 308млн.лв.). Размерът на приходите от дейността на МСП в област Пловдив е най-голям – 2/3 от общите приходи за района.

Приходи от дейността на микро, малки и средни нефинансови предприятия по статистически райони и области за 2016 година

Статистически райони Области	2016 (Млн. левове)
Общо за страната	191 308
Южен централен	27 456
Кърджали	1 010
Пазарджик	3 165
Пловдив	18 494
Смолян	1 266
Хасково	3 521

Източник: НСИ

Данните показват, че целевата стойност на индикатора (30 000 млн.лв.) за 2020г. е напълно достижима. Налице е напредък, значително над планирания.

• Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района - %

През 2017г. общият брой на заетите лица в страната е 3 150,3 хил., или 51,9% от населението на 15 и повече навършени години. Заетите лица през 2017г. на възраст 15 и повече години в ЮЦР са 637, 5 хил. Заетите лица в МСП в ЮЦР са 297,9 хил. души.

Заети лица в микро, малки и средни нефинансови предприятия по статистически райони и области

Статистически райони Области	2015 (Брой)	2016 (Брой)
Общо за страната	1 569 610	1 615 267
Южен централен	288 117	297 971
Кърджали	20 739	21 379
Пазарджик	45 082	46 046
Пловдив	155 625	162 049
Смолян	22 455	22 737
Хасково	44 216	45 760

Източник: НСИ

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Съотношението между броя на заетите лица в МСП спрямо общия брой заети лица на възраст 15 и повече години в района дава стойността на заложения индикатор. По този начин относителният дял на заетите лица в МСП спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в ЮЦР става 46,7 % през 2017г., което е далеч от поставената цел в РПР.

• Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия - %

Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия към 31.12. по статистически райони и области

Статистически райони Области	Чуждестранни преки инвестиции (хиляди евро)	
	2015	2016
Общо за страната	23 163 272,7	23 508 864,9
Северозападен район	620 794,8	512 084,1
Северен централен район	876 758	981 830,7
Североизточен район	2 271 913,7	2 359 757,1
Югоизточен район	2 897 055,6	2 847 711,8
Югозападен район	14 053 146,8	14 238 769,4
Южен централен район	2 443 603,8	2 568 711,8
Кърджали	176 317,0	153 123,8
Пазарджик	486 356,6	480 424,8
Пловдив	1 592 531,3	1 731 001,7
Смолян	83 063,9	83 761,4
Хасково	105 335,0	120 400,1

Източник: НСИ

Официалните данни на НСИ показват, че през 2016 г. преките чуждестранни инвестиции /ПЧИ/ в ЮЦР възлизат на 2 568 711,8 хил. евро, което представлява 10,9 % от тези за страната. Отчетено е повишаване спрямо 2015 г. с 5,1 %. На национално ниво се наблюдава по-слаб ръст на ПЧИ за 2016 г.

Във вътрешнорегионален план се наблюдават големи различия в привлечените чуждестранни инвестиции през 2016 г. Водеща в ПЧИ е област Пловдив, която успява да привлече 1 731 001,7 хил. евро, което е 2/3 от общия размер на чуждестранните инвестиции в ЮЦР. През 2016г. ПЧИ намаляват в областите Кърджали и Пазарджик.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

За периода 2010-2016 г. ПЧИ в ЮЦР са нараснали с повече от 50%, с което се надхвърля целта за 2020 г.

Приоритет 1.2. Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творческите индустрии в ЮЦР.

По приоритет 1.2 в РПР на ЮЦР 2014-2020г. са заложили следните индикатори за наблюдение:

ИНДИКАТОРИ		стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Исходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 1 “Икономическо сближаване в национален и вътрешнорегионален план базирано на щадящо/екологосъобразно ползване на собствени ресурси“						
Приоритет 1.2 „Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творческите индустрии в ЮЦР“						
1	Реализирани приходи от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване в млн. лв.	64 (2011г.)	75	83	Ежегодно	НСИ
2	Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции – бр.	n/a	4	10	Ежегодно	МРР, ИСУН, ОА
3	Новосъздадени и/или популяризираны туристически продукти и дестинации – бр.	n/a	2	4	Ежегодно	МРР, ИСУН, ОА

Туризмът в ЮЦР играе важна роля за развитието на икономиката и повишаването на заетостта в района. ЮЦР притежава значителен потенциал за разширяване и разнообразяване на регионалния туристически продукт и предлаганите услуги. Благоприятните природни фактори, богатото културно-историческо наследство, натрупаният опит в предлаганите туристически услуги и изградената в значителна степен туристическа база спомагат за разширяването на туристическата индустрия и увеличаване на приходите от туризма.

Индикатори:

- Реализирани приходи от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване в млн. лв.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Данните на НСИ показват, че в ЮЦР приходите от нощувки през 2017 г. възлизат на 107 179 911 лв., представляващи 8 % от общите приходи за страната, Наблюдава се ръст на приходите от нощувки в ЮЦР в размер на почти 7 % спрямо предходната 2016 г.

Приходи от нощувки в местата за настаняване¹ в Южен централен район през периода 2016 - 2017 година

Статистически райони и области	Приходи от нощувки в места за настаняване - левове	
	2016	2017
Общо за страната	1 229 073 306	1 340 897 001
Южен централен район	100 769 679	107 179 911
Кърджали	2611229	2695686
Пазарджик	28702862	28895462
Пловдив	43601276	45945294
Смолян	21705588	24902722
Хасково	4148724	4740747

¹ Включват се категоризирани места за настаняване с над 10 легла, функционирали през съответния период.

Източник: НСИ

През 2017 г. ЮЦР запазва 4-тото си място по този показател сред останалите райони в страната след ЮИР (494 098 252 лв.), СИР (435 831 647 лв.), и ЮЗР (254 440 938 лв.).

Във вътрешнорегионален аспект различията в ЮЦР се запазват. Областта с най-много реализирани приходи от нощувки отново е област Пловдив с 45 945 294 лв. или 43 % от общите приходи в района. Следват областите Пазарджик – 28 895 462 лв. (27 %) и Смолян – 24 902 722 лв. или 23,2 %. Данните на НСИ за 2017 г. показват, че във всичките области в ЮЦР се наблюдава ръст в приходите от нощувки.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Дейност на местата за настаняване по статистически зони, статистически райони и по области през 2017 година

Статистически райони Области	Места за настаняване - брой	Легла - брой	Легла-денонощия - брой	Реализирани нощувки - брой		Пренощували лица - брой		Приходи от нощувки - левове	
				Общо	в т.ч. от чужденци	Общо	в т.ч. от чужденци	Общо	в т.ч. от чужденци
Общо за страната	3346	348724	66467503	26054096	17105567	7461646	3655830	1340897001	993989405
Северозападен район	192	8524	2765162	560310	73748	290656	33097	19 830 063	3468013
Северен централен район	253	11613	3837841	759511	160826	444782	98153	29 516 190	8759395
Североизточен район	709	105399	18238056	7925542	6346560	1662437	1100768	435 831 647	370224617
Югоизточен район	953	140962	19619047	9968379	7632183	1825999	1175421	494 098 252	412894551
Югозападен район	606	53306	13042433	4309369	2315248	2112698	1040081	254 440 938	168566094
Южен централен район	633	28920	8964964	2530985	577002	1125074	208310	107179911	30076735
Кърджали	34	1152	337070	76071	14974	48640	8648	2695686	668042
Пазарджик	61	4635	1516626	623022	65070	248188	16312	28895462	3751827
Пловдив	199	9643	3242135	1031111	347947	489022	131540	45945294	18105580
Смолян	305	12044	3385795	677549	114732	273452	31753	24902722	5844272
Хасково	34	1446	483338	123232	34279	65772	20057	4740747	1707014

Източник: НСИ

Тенденцията в повишаването на приходите от нощувки е показател за засиления туристически интерес към района. С отчетената стойност на показателя за 2017г. се надхвърля целта за 2020 г. (83 млн. лв.).

• Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции – бр.

Според информация, осигурена от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР, през 2017 г. общият брой на новосъздадените и/или подобрени туристически атракции в района е 17 бр., при 34 през 2016 г. Те са разпределени по области, както следва:

- Област Пловдив – 5 бр.;
- Област Смолян – 4 бр.;
- Област Хасково – 4 бр.;
- Област Пазарджик – 2 бр.;
- Област Кърджали – 2бр.;

На практика целта за 2020 г. е изпълнена още през 2016г. с отчитането на приключилите проекти от програмен период 2007-2013г.

• Новосъздадени и/или популяризирани туристически продукти и дестинации – бр.

Данните за 2017 г., предоставени от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР показват, че общият брой новосъздадени и/или популяризирани туристически продукти и дестинации е 50 бр., които са разпределени по области, както следва:

- Област Пазарджик – 32 бр.;
- Област Пловдив – 9 бр.
- Област Хасково – 8 бр.;
- Област Смолян – 1 бр.;

През 2017 г. в област Кърджали не са реализирани сходни проекти.

Приоритет 1.3. Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда и адаптиране към промените на климата.

По приоритет 1.3 в РПР на ЮЦР 2014-2020г. са заложили следните индикатори за наблюдение:

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Исходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 1 “Икономическо сближаване в национален и вътрешнорегионален план базирано на щадящо/екологосъобразно ползване на собствени ресурси“						
Приоритет 1.3. „Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда и адаптиране към промените на климата“						
1	Относителен дял на населението, обслужвано от СПСОВ в %	41 (2011г.)	45	50	Ежегодно	НСИ, МОСВ
2	Новоизградени водоизточници за питейно-битови цели, бр.;	n/a	4	8	Ежегодно	ВиК-дружества
3	Новоизградени пречиствателни станции за питейни води, бр.	n/a	5	9	Ежегодно	ВиК-дружества
4	Нерагламентирани сметища – бр. или площ, дка;	90	70	40	Ежегодно	Общини
5	Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура – бр.	n/a	12	25	Ежегодно	МОСВ, ИСУН, ОА
6	Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активирани на свлачищни райони – бр.	1	2	4	Ежегодно	МВР, ИСУН, ОА

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Политиката за опазване и възстановяване на околната среда се свързва с влагането на определени публични средства за изграждане на екологична инфраструктура, за проучвания и оценки на качеството на средата. През последните години се усвояват значителни по обем средства за изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води. Анализите показват, че в ЮЦР инфраструктурата за опазване на околната среда все още не е достатъчно добре развита.

Индикатори:

• Относителен дял на населението, обслужвано от СПСОВ в %

По данни на НСИ относителният дял на населението, обслужено от селищни пречиствателни станции за отпадъчни води в ЮЦР през 2016 г. е 55,2 %, който е по-нисък от средния за страната – 63,3 %. Година по-рано делът на населението, обслужено от СПСОВ е с 1% по-малък.

В сравнение с останалите райони в страната ЮЦР продължава да изостава и вече се нарежда на предпоследно място, изпреварвайки само СЗР, чийто дял е 43,7 %.

Във вътрешнорегионален план по този показател се наблюдават големи диспропорции между 5-те области в ЮЦР. С най-висок дял на населението, обслужено от селищни пречиствателни станции за отпадъчни води, се откроява област Пловдив – 65,8 %, а с най-ниско в област Кърджали (38,6%),

Дял на население свързано с селищни пречиствателни станции за отпадъчни води 2016 година, южен централен район (%)

Статистически райони /Области	Население свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води 2016 година
България	63,1
Северозападен район	43,7
Северен централен район	59,1
Североизточен район	71,6
Югоизточен район	55,5
Югозападен район	77,2

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Южен централен район	55,2
Кърджали	38,6
Пазарджик	43,8
Пловдив	65,8
Смолян	42,4
Хасково	54,1

Източник: НСИ

Въпреки незадоволителното ниво на осигуреност на населението с СПСОВ, целта за 2020г. (50%) вече е надхвърлена.

• Новоизградени водоизточници за питейно-битови цели, бр.

Според информация, осигурена от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР, през 2017 г. общият брой на новоизградените водоизточници за питейно-битови цели в района са 4 бр. Разпределението им по области е както следва:

- Област Кърджали – 3 бр.
- Област Пазарджик – 1 бр.

С отчетения индикатор се изпълнява междинната цел към 2015г.

• Новоизградени пречиствателни станции за питейни води, бр.

Данните, предоставени от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР сочат, че през 2017 г. в района има само една новоизградена пречиствателна станция за питейни води в Област Смолян.

• Нерегламентирани сметища – бр. или площ, дка

Информацията за 2016 г., осигурена от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР сочи, че нерегламентираните сметища в района са общо 114 бр., като е налице намаляване на броя на показателя с 4 бр. спрямо 2016г. Най-много нерегламентирани сметища са регистрирани в област Пазарджик. Данните за нерегламентирани сметища по области са следните:

- Област Кърджали – 30 бр.
- Област Пазарджик – 32 бр.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

- Област Пловдив – 12 бр.
- Област Хасково – 10 бр.
- Област Смолян – 30 бр.

• Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура – бр.

Според информация, осигурена от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР, през 2017 г. реализираните проекти по Оперативна програма „Околна среда“ и Програмата за развитие на селските райони за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура общо за района са 8 бр. Данните сочат, че проектите са реализирани в област Пазарджик (5 бр.), Пловдив (2бр.) и Хасково (1 бр.).

• Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони – бр.

По информация, осигурена от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР, през 2017 г. в района са изградени общо 10 системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони, както следва:

- Пазарджик – 2 бр.
- Пловдив – 3 бр.
- – 13 бр.
- Хасково – 5 бр.
- Кърджали – 0 бр.

През 2017 г. в областите Кърджали и Смолян няма изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА МЕЖДУОБЛАСТНИТЕ НЕРАВЕНСТВА ЧРЕЗ ИНВЕСТИЦИИ В ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

П2.1: Подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални, културни услуги и спорт

П2.2: Повишаване на административния капацитет на регионално и местно ниво в полза на гражданите и бизнеса

Приоритет 2.1. Подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални, културни услуги и спорт.

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Исходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 2 „Социално сближаване и намаляване на междуобластните неравенства чрез инвестиции в човешкия капитал и социална инфраструктура”						
Приоритет 2.1. „Подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални, културни услуги и спорт”						
1	Реконструирани сгради и обекти на културата – бр.	n/a	8	18	Ежегодно	МРР, ИСУН, ОА
2	Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време - бр.	n/a	3	8	Ежегодно	МРР, ИСУН, ОА
3	Рехабилитирани образователни заведения, вкл. с осигурена високоскоростна интернет свързаност – бр.	n/a	25	55	Ежегодно	МРР, МОМН, ИСУН, ОА
4	Рехабилитирани здравни и социални заведения – бр.	n/a	15	30	Ежегодно	МРР, ИСУН, ОА
5	Брой създадени партньорства между университетите, НИИ и бизнеса	n/a	1	3	ежегодно	НСИ, МОМН, проучвания, ВУЗ

Индикатори:

• Реконструирани сгради и обекти на културата – бр.

По данни, предоставени от областните администрации и общините в Южен централен район броят на реконструираните сгради и обекти на културата през 2017 г. е 35. Разпределението по области е:

- Пазарджик – 1 бр.;
- Пловдив - 16 бр.;
- Смолян – 1 бр.;

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

- Хасково – 16 бр.;
- Кърджали – 1 бр.

По ОПРР 2014-2020г. през 2017г. в процес на изпълнение са 4 проекта за ремонт/обновяване на сгради от културната инфраструктура чрез внедряване на мерки за енергийна ефективност в общините Свиленград, Ивайловград, Крумовград и Пещера.

Целевата стойност за 2020 г. на този индикатор е достигната.

• Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време – бр.

По информация от областните администрации и общините в Южен централен район, през 2017 г. са изградени и реконструирани 79 обекта на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време. Разпределението по области е:

- Хасково – 29 бр.
- Пазарджик – 26 бр.
- Пловдив - 13 бр.
- Кърджали – 10 бр.
- Смолян – 1 бр.

Целевата стойност за 2020 г. на този индикатор е преизпълнена.

• Рехабилитирани образователни заведения, вкл. с осигурена високоскоростна интернет свързаност – бр.

По данни подадени от областните администрации в Южен централен район, броят на рехабилитираните през 2017 г. образователни заведения, вкл. с осигурена високоскоростна интернет свързаност е 83.

Най-много са рехабилитираните образователни заведения в област Пловдив – 48 бр., следвана от област Хасково – 17 бр. В област Смолян рехабилитираните образователни институции са 7 бр., в област Пазарджик – 8 бр., а в област Кърджали – 3 бр.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

По ОПРР 2014-2020г. през 2017г. в процес на изпълнение са 18 проекта за подобряване на образователната инфраструктура по приоритетни оси 1, 2 и 3.

Целевата стойност за 2020 г. на този индикатор е значително преизпълнена.

• Рехабилитирани здравни и социални заведения – бр.

По данни от областните администрации, броят на рехабилитираните здравни и социални заведения в ЮЦР през 2017 г. е 23. Най-много са в област Пловдив (11 бр.) В областите Хасково и Кърджали са обновени по 4 обекта. В област Смолян са рехабилитирани 3 заведения, а в Пазарджик 1 обект.

Целевата стойност за 2020 г. на този индикатор е преизпълнена.

По ОПРР 2014-2020г. към месец май 2018г. в процес на изпълнение са 7 проекта за развитие на социалната инфраструктура по приоритетни оси 1 и 5.

• Брой създадени партньорства между университетите, НИИ и бизнеса

Според предоставена информация от областните администрации и общините в Южен централен район, през 2017 г. са създадени шест партньорства между университетите, НИИ и бизнеса – 5 в област Пловдив и едно в област Смолян.

Целта за 2020 г. е постигната още през 2016г.

Приоритет 2.2. Подобряване на административния капацитет на регионално и местно ниво в полза на гражданите и бизнеса

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Исходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 2 „Социално сближаване и намаляване на междуобластните неравенства чрез инвестиции в човешкия капитал и социална инфраструктура”						
Приоритет 2.2. „Подобряване на административния капацитет на регионално и местно ниво в полза на гражданите и бизнеса”						
1	Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинасирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС – бр.	n/a	500	1800	Ежегодно	ИСУН, ОА, УО на ОП
2	Служители, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие – бр.	35	42	50	Ежегодно	ИПА, ОА

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Индикатори:

• Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС – бр.

Според данни от ИСУН 2020 към 31.12.2017г. в ЮЦР са приключили 281 проекта на обща стойност 212,8 млн.лв., разпределени по оперативни програми както следва:

Оперативна програма	Общ брой приключили проекти за 2017г.	Обща стойност
Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020	4	135 239,93
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“	184	182 583 007,53
Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“	2	538 224,65
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“	87	29 308 675,11
Оперативна програма „Програма за морско дело и рибарство“	4	279 523,26
Общо:	281	212 844 670,48

Източник: ИСУН 2020

Според данни от ИСУН 2020 от началото на програмния период до 31.12.2017г. по оперативните програми, съфинансирани от ЕСИФ в ЮЦР са договорени 803 проекта на стойност почти 1,4 млрд. лв.

Оперативна програма	Общ брой проекти 2014-2017	Обща стойност на договорените средства
Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“	2	830 304 967,89
Оперативна програма „Околна среда“	7	133 601 538,45
Оперативна програма „Региони в растеж“	96	340 876 560,03
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“	417	462 924 350,63
Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“	30	11 345 138,32
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“	236	65 318 393,44
Оперативна програма „Добро управление“	6	1 859 014,46
Оперативна програма „Програма за морско дело и рибарство“	9	6 877 411,01
Общо:	803	1 390 183 023,36

Източник: ИСУН 2020

Налице е сериозен напредък в изпълнението на крайната цел за 2020г.

• Служители, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие – бр.

По предоставена информация от областните и общински администрации на територията на ЮЦР, през 2017 г. броят на служителите, преминали обучения, организирани от различни институции (програми) е 286 бр.

Целта за 2020 г. е преизпълнена още през 2016г.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: РАЗВИТИЕ НА ТРАНСГРАНИЧНО И ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ПРИНОС НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ И СБЛИЖАВАНЕ

П 3.1: Развитие на трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии

П 3.2: Развитие на междурегионалното и транснационалното сътрудничество за постигане на стратегическите цели на плана

Европейското териториално сътрудничество е инструмент на политиката на сближаване, чиято цел е разрешаването на трансгранични проблеми и съвместното развитие на потенциала на различни територии. Действията в рамките на сътрудничеството се подкрепят от Европейския фонд за регионално развитие чрез три основни компонента: трансгранично сътрудничество, транснационално сътрудничество и междурегионално сътрудничество.

Приоритет 3.1. Развитие на трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Изходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 3 „Развитие на трансгранично и транснационално сътрудничество в принос на икономическото и социалното развитие и сближаване,,						
Приоритет 3.1 „Развитие на трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии“						
1	Реализирани проекти/инициативи по програмите за трансгранично сътрудничество – бр.	70 (2011г.)	80	90	Ежегодно	МРРБ, ОА
2	Брой на интегрирани стратегически планови документи за управление и развитие на граничните територии	n/a	1	2	ежегодно	ИСУН, ОА

За периода 2014-2020 областите от ЮЦР - Хасково, Смолян и Кърджали са целеви територии по Програма за трансгранично сътрудничество Гърция-България 2014-2020, а по Инструмента за предприсъединителна помощ България – Турция 2014-2020г. допустима област е само област Хасково.

Индикатори:

• Реализирани проекти/инициативи по програмите за трансгранично сътрудничество през 2016 г. – бр.

По информация на ГД „Управление на териториалното сътрудничество“ в МРРБ, по Програма за трансгранично сътрудничество Гърция-България 2014-2020 г. към 20.06.2018 г. са сключени договори за субсидия по 33 проекта, в които участват 53 бенефициенти от ЮЦР с общ бюджет на партньорите от ЮЦР 14 827 924 евро.

По ИПП България – Турция 2014-2020 г. към 20.06.2018 г. партньори от ЮЦР участват в изпълнението на 43 проекта, на обща стойност 9 992 285 евро

Към края на 2017 г. няма приключили проекти по двете програми. Констатира се задоволителен напредък в изпълнение на поставените цели по този индикатор.

• Брой на интегрираните стратегически документи за управление и развитие на граничните територии – бр.

По информация, предоставена от областните управители и кметовете на общини за 2017 г. общият брой на действащите интегрирани стратегически документи за

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

управление и развитие на граничните територии в Южен централен район е 21 бр. Разпределени по области: Смолян – 15 бр., Хасково – 5 бр. и Кърджали – 1 бр.

Приоритет 3.2. Развитие на междурегионалното и транснационалното сътрудничество за постигане на стратегическите цели на плана.

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Иходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 3 „Развитие на трансгранично и транснационално сътрудничество в принос на икономическото и социалното развитие и сближаване,,						
Приоритет 3.2 „Развитие на междурегионалното и транснационалното сътрудничество за постигане на стратегическите цели на плана“						
1	Брой проекти за разширяване на сътрудничеството и насърчаване на икономическия, социалния и културния обмен между регионите на България и Европа.	n/a	10	25	ежегодно	ИСУН, МРРБ

Програмите за **междурегионално сътрудничество** имат за цел да повишат ефективността на политиката на сближаване въз основа на действия, които насърчават обмена на опит между регионите по въпроси като разработването и прилагането на програмите, устойчивото развитие на градовете и анализа на тенденциите, свързани с развитието в рамките на територията на Европейския съюз.

Индикатор:

• Брой проекти за разширяване на сътрудничеството и насърчаване на икономическия, социалния и културния обмен между регионите на България и Европа

✓ **Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020 г.**

По данни на ГД „Управление на териториалното сътрудничество“ в МРРБ през 2017 г. в процес на изпълнение с партньори от ЮЦР са два проекта на обща стойност 3 418 722,22 евро., съответно:

- „Интегриран бавен, зелен и здравословен туризъм“, с бенефициент "Агенция за регионално развитие с бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия",

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

с бюджет 1 837 406,12 евро. *Проектът се реализира по приоритетна ос 2 на програмата. Водещ партньор по проекта е Европейската група за териториално сътрудничество Pons Danubii (Словакия);*

- „Разбираемо изготвяне на стратегически планове за устойчив градски транспорт“, с бенефициент община Димитровград, на стойност 1 581 316,10 евро. *Проектът се реализира по приоритетна ос 3. Водещ партньор е община Велене (Словения).*

✓ Програма за транснационално сътрудничество „Балкани – Средиземно море“ 2014-2020 г.

През 2017 г. са одобрени 3 проекта с български партньори от ЮЦР, които са:

-Аграрен университет, Факултет по растителна защита и агроекология – Пловдив в проект FOCUS;

- Сдружение "Асоциация Мария Кюри - МСА" в проект INNOVENTER;

- Фондация "Енергийна Агенция - Пловдив" в проект PV-Estia.

✓ Програма за междурегионално сътрудничество ИНТЕРРЕГ ЕВРОПА 2014-2020 г.

По втора покана през 2017г. се изпълняват 2 проекта с партньори от Южен централен район (Област Пловдив) на обща стойност 3 693 650 евро, както следва:

- „Укрепване на регионалните иновационни политики за изграждане на устойчиви хранителни вериги“, с бенефициент Университета по хранителни технологии, на стойност 1 560 512 евро. Проектът се реализира по приоритет 1 "Научно-изследователска дейност, технологично развитие и иновации". Водещ партньор по проекта е провинция Флеволанд (Кралство Нидерландия);

- „Последователност и трансфер на бизнес в регионите“, с бенефициент "Агенция за регионално развитие с бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия", на стойност 2 133 138 евро. Проектът се реализира по приоритетна ос 2 "Конкурентоспособност на малките и средните предприятия". Водещ партньор е ИНК-Projektgesellschaft mbH (Германия).

По трета покана от Областна администрация – Пазарджик участва в проект, насочен към въвеждането на иновации в хранително-вкусовата промишленост.

✓ **Програма за междурегионално сътрудничество УРБАКТ III**

През 2017г. в процес на изпълнение е 1 проект – от Южен централен район Община Смолян участва в проекта CSCD/Smart Cities с Водещ партньор - град Манчестър, Обединено Кралство.

Налице е задоволителен напредък в изпълнение на поставената крайна цел по този индикатор.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: БАЛАНСИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ ЧРЕЗ УКРЕПВАНЕ НА ГРАДОВЕТЕ-ЦЕНТРОВЕ, ПОДОБРЯВАНЕ СВЪРЗАНОСТТА В РАЙОНА И КАЧЕСТВОТО НА СРЕДАТА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

П 4.1: Подкрепа за интегрирано и устойчиво градско развитие и подобряване на вътрешнорегионалната

П 4.2: Подобряване на свързаността на района в национален и международен план

П 4.3: Подобряване качеството на живот в селските райони

Приоритет 4.1. Подкрепа за интегрирано и устойчиво градско развитие и подобряване на вътрешнорегионалната свързаност

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Исходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 4 „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на средата в населените места“						
Приоритет 4.1. „Подкрепа за интегрирано и устойчиво градско развитие и подобряване на вътрешнорегионалната свързаност“						
1	Население, живеещо на територия с реализирани планове за интегрирано градско развитие - бр.	n/a	n/a	624 312	Ежегодно	МРРБ, НСИ
2	Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони – бр.	n/a	8	20	Ежегодно	МРРБ, ИСУН, ОА
3	Население с подобрен транспортен достъп (%)	n/a	8%	20%	Ежегодно	МРРБ, ИСУН, ОА
4	Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет, вкл. и широколентова връзка от общото за страната в %	24 (2011г.)	50	100	Ежегодно	НСИ, Евростат

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

С реализирането на проекти за интегрирано и устойчиво градско развитие се решават предизвикателствата, пред които са изправени градските райони – икономически, екологични, климатични, социални и демографски. Прилагането на интегриран подход е възможност за решаване на трайни проблеми като безработица и бедност.

Индикатори:

• Население, живеещо на територия с реализирани планове за интегрирано градско развитие – бр.

За програмен период 2014-2020г. 15 града в Южен централен район имат действащи интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР). Разработването на ИПГВР е осъществено с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г. Градовете които изпълняват ИПГВР са: Пловдив, Кърджали, Хасково, Пазарджик, Смолян, Асеновград, Димитровград, Карлово, Панагюрище, Велинград, Девин, Златоград, Свиленград, Ивайловград и Крумовград.

По данни на НСИ към края на 2017г. населението, живеещо на територия с реализирани планове за интегрирано градско развитие е 736 837 души, което се равнява на 51,98% от населението на ЮЦР.

• Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони – бр.

Според информация, осигурена от областните управители и кметовете на общините от ЮЦР, през 2017 г. общият брой на успешно реализираните проекти за създаване или обновяване на зелени площи в градските райони е 43 бр. Те са разпределени по области, както следва:

- Област Смолян – 1 бр.
- Област Хасково – 8 бр.
- Област Пазарджик – 24 бр.
- Област Кърджали – 9 бр.
- Област Пловдив – 1 бр.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

По ОПРР 2014-2020г. към месец май 2018г. в процес на изпълнение са 10 проекта за подобряване на градската среда по Приоритетна ос 1 на програмата.

• Население с подобрен транспортен достъп (%)

На база информацията от областните администрации в Южен централен район, през 2017г. най-голям процент на населението с подобрен транспортен достъп е налице в област Смолян - 21,3 %, следвана от област Кърджали с 19 %, област Пазарджик – 17,6 % и област Пловдив с 9,7%. В област Хасково не са реализирани проекти за подобряване на транспортния достъп.

• Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет, вкл. и широколентова връзка в %

Резултатите от проведено през 2017 г. изследване НСИ за използването на информационно-комуникационни технологии (ИКТ) в домакинствата и от лицата показват, че 67,3% от домакинствата в България имат достъп до интернет, а 63,0% разполагат с настолен компютър, лаптоп или таблет. 66,9% от домакинствата са с осигурена бърза и надеждна широколентова връзка.

През 2017 г. с най-висок относителен дял на домакинства с достъп до интернет са Югозападният и Южният централен район, съответно със 70,5 и 70,4%. От средната стойност за страната изостават домакинствата от Югоизточния и Северозападния район, където с достъп до интернет са съответно 62,1 и 57,8 % от домакинствата.

Достъп на домакинствата до интернет 2012 – 2017г. по райони (%)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Общо за страната	50,9	53,7	56,7	59,1	63,5	67,3
По статистически райони						
Северозападен	38,2	42,8	44,9	44,9	58,6	57,8
Северен централен	47,5	49,6	58,5	58,2	61,5	67,8
Североизточен	47,9	51,5	56,2	56,5	67,3	68,7
Югоизточен	49,6	46,5	52,3	58,6	60,9	62,1
Югозападен	59,3	64,3	63,7	67,8	64,9	70,5
Южен централен	50,3	52,7	54,8	56,6	64,9	70,4

Източник: НСИ

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Данните по показателя за Южен централен район следват тенденцията характерна за страната на устойчиво нарастване на процента на домакинствата с достъп до интернет. За периода 2012-2015 г. стойностите за ЮЦР са под средните за страната. Едва през 2016 г. стойностите на района по този показател (64,9%) започват да надвишават средното равнище. А през 2017г. ЮЦР вече е с водещи позиции наред с ЮЗР.

На областно ниво с най-добри стойности на показателя е област Пловдив (76,2%), а област Смолян (56,5) изостава сериозно от тенденцията за района.

Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет през 2017 година

Статистически райони Области	Домакинства с достъп до интернет	
	Общо (%)	от тях с широколентов достъп до интернет (%)
Общо за страната	67,3	99,4
Южен централен район	70,4	99,6
Пловдив	76,2	100,0
Хасково	66,1	100,0
Пазарджик	67,8	97,6
Смолян	56,5	100,0
Кърджали	67,3	100,0

Източник: НСИ

Данните по този показател за ЮЦР показват значителен напредък в изпълнение на заложената цел за 2020г.

Приоритет 4.2. Подобряване на свързаността на района в национален и международен план

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Исходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 4 „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на средата в населените места“						
Приоритет 4.2. “Подобряване на свързаността на района в национален и международен план”						
1	Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища от I клас - км	12 (2012 г.)	40	80	Ежегодно	НСИ, АПИ, ИСУН
2	Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас - км	n/a	60	120	Ежегодно	МРРБ, НСИ, АПИ, ИСУН, ОА

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

През 2017г. в ЮЦР не са изградени нови автомагистрала и пътища I клас в ЮЦР. По данни на областните администрации през 2017г. са рехабилитирани/реконструирани 108,05 км. пътища от II и III клас.

Републиканска пътна мрежа според класа на пътя към 31.12.2017г.

Километри

Статистически райони Области	Пътища - общо	Автомагистрала	Първо-класни	Второ-класни	Третокласни пътища и пътни връзки при кръстовища и възли
Общо	19861	734	2928	4028	12171
Северозападен район	3427	7	405	766	2249
Северен централен район	2965	-	462	636	1867
Североизточен район	2682	95	488	466	1633
Югоизточен район	3307	222	600	753	1732
Югозападен район	3391	216	557	623	1995
Южен централен район	4089	194	416	784	2695
Кърджали	657	-	73	81	503
Пазарджик	727	51	59	202	415
Пловдив	1020	50	129	240	601
Смолян	539	-	-	110	429
Хасково	1146	93	155	151	747

Източник: Национален статистически институт

От данните на НСИ към 31.12.2017 г. се вижда, че Южен централен район разполага с най-добре развита републиканска пътна мрежа – 4089 км или 20,6 % от републиканската пътна мрежа в страната. РПМ в ЮЦР обхваща 194 км автомагистрала, 416 км пътища I клас, 784 км пътища II клас, 2 695 км пътища III клас и връзки при кръстовища и възли. Първокласната пътна мрежа е с нисък относителен дял във всички области и е разположена главно в северната част на района. ЮЦР се обслужва предимно от регионална пътна мрежа от II-ри и III-ти клас. Относителният дял на пътищата в ЮЦР с национално и международно значение (автомагистрала и пътища I клас) е 14,9 %, което е сравнително по-ниска стойност от средната за страната - 18,7 %.

Няма изградени автомагистрала и първокласни пътища в Родопската част на района. Затрудненият транспортен достъп до някои периферни планински и

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

полупланински територии, отдалечени от функциониращата пътна мрежа от висок клас, определя изоставането им в социално-икономическото развитие.

Железопътната инфраструктура в Южен централен район е сравнително добре развита. Общата дължина на изградените и функциониращи ЖП линии на територията на района към 31.12.2017 г. е 782 км, които съставляват 19,4 % от жп мрежата на страната - 4030 км. Това нарежда ЮЦР на второ място сред районите от ниво 2 в страната. По данни на НСИ с най-добре развита ЖП мрежа като дължина е Югозападен район – 864 км, а с най-слаба Североизточен – 484 км.

Област Пловдив е с най-голяма дължина на мрежата – 324 км. Следват областите Хасково - 206 км, Пазарджик - 185 км и Кърджали - 67 км. Единствено в област Смолян няма изградена ЖП мрежа и е изцяло на автомобилен транспорт в планински условия.

По отношение на транспортната осигуреност и свързаност в ЮЦР продължава да се наблюдават големи вътрешнорегионални различия. Област Пловдив е с една от най-високите гъстоти на жп мрежата в страната, докато област Кърджали е с една от най-ниските. Област Смолян изцяло няма достъп до жп транспорт. Област Пловдив е с невисока гъстота на пътната мрежа, но има по-висок процент на пътната настилка в добро състояние. Областите Пазарджик и Смолян също се характеризират с по-висок процент спрямо средния за страната на пътната настилка в добро състояние. Областите Кърджали и Хасково имат гъстота на пътната мрежа над средното за страната, но състоянието ѝ е по-лошо.

Приоритет 4.3. Подобряване качеството на живот в селските райони

	ИНДИКАТОРИ	стойности Южен централен район			Период на събиране на инф.	Източник на информация
		Изходни (2010)	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Стратегическа цел 4 „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на средата в населените места“						
Приоритет 4.3 “Подобряване качеството на живот в селските райони”						
1	Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони - бр.	n/a	42	100	Ежегодно	МЗХГ, ОА

Индикатор:

• Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони – бр.

По данни на общините и областните администрации в Южен централен район през 2017 г. са реализирани 91 проекта за подобряване качеството на средата и живота в селските райони. Най-много са реализираните проекти на територията на област Пловдив - 36 бр., следвана от област Пазарджик - 22 бр. В област Смолян са реализирани 17 проекта, в област Хасково съответно с 12, а в област Кърджали 4 бр.

По информация на Управляващия орган на Програма за развитие на селските райони 2014-2020г. през 2017г. по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ са сключени 56 договора за финансиране на общински проекти в ЮЦР на обща стойност 141 184 053,21 лв.

III. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ РЕГИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ В ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Съгласно Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане /чл. 84, ал.1/, Регионалният съвет за развитие (РСР) на Южен централен район (ЮЦР) е органът за наблюдение на Регионалния план за развитие на района. Съгласно Закона за регионалното развитие (чл. 19, ал.1, т. 3). РСР обсъжда и одобрява Годишния доклад за наблюдението на изпълнението на РПР. Докладът включва информация относно действията, предприети от РСР на ЮЦР с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на РПР. Тези действия са регламентирани в чл. 87, т. 3 от ППЗРР и обхващат:

- а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
- б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Регионалния план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
- в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на регионалния план за развитие;
- г) мерките за постигане на необходимото съответствие на регионалния план за развитие със секторните политики, планове и програми;
- д) мерките за прилагане принципа на партньорство;
- е) резултатите от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година.

В изпълнение на чл. 49, т. 16 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие, Регионалният съвет за развитие на Южен централен район е приел Годишна индикативна програма за дейността си през 2017г.

Отчет за работата на Регионалния съвет за развитие и Регионалния координационен комитет в Южен централен район през 2017 г.

През 2017 г. са организирани и проведени *четири заседания* на Регионалния съвет за развитие (РСР) на Южен централен район и *две заседания* на Регионалния

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

координационен комитет (РКК) под председателството на областните управители на област Смолян и област Кърджали.

В заседанията на РСР на ЮЦР взеха участие представители на министерства, областните управители на областите Пловдив, Смолян, Кърджали, Пазарджик и Хасково, представители на общините от областите в ЮЦР, представители на организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище, представители на висшите учебни заведения, професионални гимназии, научно-изследователски институции в района, които се включиха в дискусиите и представиха свои становища по обсъжданите проблеми. През 2017 г. в заседанията продължиха активно да участват представители на неправителствения сектор, с което се повиши експертния капацитет на РСР и информираността при вземане на решения.

Към 31.12.2017 г. Регионалният съвет за развитие в ЮЦР се състои от 38 членове, определени в изпълнение на изискванията на чл.18, ал. 4 и 5 от ЗРР.

На 30 март 2017 г. е проведено заседание на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район в гр. Смолян, на което са разгледани следните въпроси и теми:

- Актуализиране на състава на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район в Комитетите за наблюдение на оперативните програми 2014-2020 г.
- Представено е изследването „Регионални профили 2016 г.“ – разработка на Института за пазарна икономика, с акцент Южен централен район;
- Докладван е напредъка по взети решения на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район;
- Представяне и обсъждане на необходимостта от реализирането на обект „Път II – 86 обход на гр. Чепеларе от км. 0+000 до км. 3+997“ .;
- Докладване и обсъждане на проблем на област Пазарджик във връзка с ползване на минералните води от находище „Брацигово“;
- Представена е информацията относно туристически район „Родопи“;
- Представена е актуална информацията относно възможностите за кандидатстване по програми, съфинансирани от Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), Хоризонт 2020, Европа на гражданите и др.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

На 15 юни 2017 г. е проведено заседание на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район /съвместно с РКК/ в гр. Смолян, на което са разгледани следните въпроси и теми:

- Актуализиране на състава на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район в Комитетите за наблюдение на оперативните програми 2014-2020 г.
- Обсъден и одобрен е Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на ЮЦР /2014-2020 г./ за 2016 г.;
- Изнесена е информацията относно подготовката на „Териториален пакт за партньорство за развитие на Родопите“ на територията на Южен централен район;
- Представени са международни проекти, изпълнявани от Агенцията за регионално развитие с БЦ за МСП Пловдив, които са от значение за регионалното развитие;
- представена е информацията за активните и предстоящи схеми по оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз за периода 2014-2020 г. и възможностите за кандидатстване.

На 23 октомври 2017 г. е проведено заседание на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район в гр. Кърджали, на което са разгледани следните въпроси и теми:

- Представени и обсъдени са резултатите от извършваната междинна оценка на Регионалния план за развитие на Южен централен район 2014-2020 г.
- Представен е актуален проблем на област Кърджали: Проект „Път I-5 Обходен път на град Кърджали“ – подкрепа за осигуряване на средства за строителството на обекта.;
- Обсъждане и приемане на проект на Годишна индикативна програма за дейността на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район през 2018 г.

На 18 декември 2017 г. е проведено заседание на Регионалния съвет за развитие на Южен централен район /съвместно с РКК/, на което са разгледани следните въпроси и теми:

- Представяне и обсъждане на резултатите от извършената Междинна оценка на Областната стратегия за развитие на област Кърджали (2014-2020г.). Обсъждане и съгласуване на проект на Актуализиран документ за изпълнение на Областната стратегия за развитие на област Кърджали за периода 2018-2020 г.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

- Представяне и обсъждане на актуален проблем на Община Ардино: Реконструкция на между-областен път Кърджали - Смолян – подкрепа за осигуряване на средства за реконструкция на пътя.
- Взето е решение за подкрепа приемането на национално ниво на разработените от екип от български учени от БАН и интелектуалци Възгледи за национални цели и приоритети за устойчиво развитие на България, подкрепени от българските индустриалци и академичната общност.;
- Избран е заместник-председател на РСР на ЮЦР за периода 01.01.2018г. - 30.06.2018г., под председателството на Областния управител на Област Пазарджик.;
- Представен е напредъка на проект “STOV regions”, изпълняван от Агенция за регионално развитие с Бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Пловдив.
- Представена е информация за хода на операциите по оперативните програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за периода 2014-2020 г.

През 2017г. са организирани и проведени две заседания на Регионалния координационен комитет към РСР на Южен централен район, на които е представена е информация за хода на операциите по оперативните програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за периода 2014-2020 г.

При подготовката и провеждането на посочените заседания са изпратени уведомителни писма до всички членове на РСР и РКК на ЮЦР; подготвени са материалите по предварителните дневни редове; осъществена е комуникация и взаимодействие с членовете на Съвета и Комитета преди и след заседанията и са изготвени протоколи от проведените заседания. Във връзка с взетите решение на РСР на ЮЦР са изпратени писма до съответните компетентни органи.

Изнесената информация от Управляващите органи на Оперативните програми даде възможност за анализ на напредъка в развитието на ЮЦР.

На заседанията на РСР на ЮЦР през 2017 г. бяха обсъдени и други въпроси и проблеми, свързани с перспективите за развитие на района и взети решения по тях. Във

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

връзка с взетите решение на РСР на ЮЦР бяха изпратени писма до съответните компетентни органи. Бяха изготвени протоколи от проведените заседания, които са публикувани на интернет сайта на МРРБ.

Посещаемостта на заседанията продължава да бъде много висока и показва голяма отговорност и активност на членовете на РСР и РКК на ЮЦР. Областните управители участват много активно в заседанията и проявяват съпричастност към работата на Съвета. В заседанията на РСР на ЮЦР активно участие взеха и представителите на общините и социално-икономическите партньори.

В зависимост от разглежданите въпроси, на заседанията са канени, освен членовете на РСР и РКК, и кметове на общини от ЮЦР, които не са членове на РСР, НПО, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към регионалното развитие.

3.1 Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни.

При изготвяне на Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район са използвани актуални официални статистически данни, предоставени от Националния статистически институт, данни от Евростат, ИСУН 2020, като при отчитане на част от заложените индикатори е използвана информация, предоставена от Изпълнителната агенция по околната среда, Агенцията за устойчиво енергийно развитие, Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Областните администрации от ЮЦР предоставиха обобщена информация относно изпълнени значими общински проекти (и такива в процес на изпълнение) през 2017 г., които не са финансирани от европейски фондове, и актуални данни по индикатори за наблюдение на постигнатия напредък по изпълнение на РПР на ЮЦР през 2017 г. Получената информация от цитираните източници е синтезирана, анализирана и подробно представена в настоящия доклад.

През първото полугодие на 2017г. функциите на Секретариат на РСР на ЮЦР изпълнява Отдел „Стратегическо планиране и координация на регионалното развитие в Южен централен район” – Пловдив към МРРБ.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

От месец август 2017г. функциите на Секретариат на РСР на ЮЦР са прехвърлени към отдел „Южен централен район“ на Главна дирекция "Стратегическо планиране и програми за регионално развитие" в МРРБ, която е Управляващ орган на ОП "Региони в растеж" 2014-2020г.

Въпреки съществената структурна промяна, работата на РСР на ЮЦР не пострада. Приложеният административен подход осигурява възможност за по-ефективно планиране, финансово осигуряване и изпълнение на политиката за регионално развитие.

Секретариатът на РСР на ЮЦР осъществява координация и взаимодействие с централните и териториалните структури на изпълнителната власт за изпълнение на Регионалния план за развитие. През 2017 г. продължи добрата координация и сътрудничество между РСР на ЮЦР и управляващите органи на оперативните програми, както и РСР на други райони от ниво 2, областните съвети за развитие и Секретариата на Съвета.

На проведените две заседания на Регионалния координационен комитет /РКК/ към РСР на ЮЦР са представени активни и предстоящи схеми по оперативните програми, съфинансирани от ЕСИФ за периода 2014-2020 г. и информация за въздействието им върху социално-икономическото развитие на ЮЦР.

Съгласно Вътрешните правила за работа на РКК, Комитетът обсъжда резултатите от изпълнението на операциите и изготвя обобщени справки, подпомагащи оценката на въздействието на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на ЕС върху развитието на района. Обсъждането на информация свързана с изпълнението на операциите е от важно значение за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЦР, тъй като това са основните финансови източници за постигане на целите и приоритетите на Плана. Анализът на тази информация дава възможност да се идентифицират силни и слаби страни на района, да се формулират заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

С цел осъществяване на ефективна координация и взаимодействие с Комитетите за наблюдение и УО на ОП, своевременно се актуализирани представителите на РСР и в РКК ЮЦР.

Председателят на РСР на ЮЦР предоставя на членовете на Съвета и друга допълнителна информация, свързана с изпълнението и напредъка по Оперативните програми за периода 2014-2020 г. Все още недобре е решен проблемът с

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

предоставянето на информация и материали до Секретариата на РСР на ЮЦР относно заседанията на Комитетите за наблюдение на ОП. Липсва обратната връзка от членовете на РКК (по конкретно от представителите на РСР в Комитетите за наблюдение, съгласно чл. 19, ал. 3, т. 1 от ЗРР), относно приетите решения на заседанията на КН на ОП.

3.2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Регионалния план за развитие на ЮЦР през 2017 г., както и мерките за преодоляване на тези проблеми.

При изготвянето на Годишния доклад за наблюдение изпълнението на РПР на ЮЦР 2014-2020 г са установени проблеми, свързани с осигуряването на актуална информация на регионално и общинско ниво и данни по определени в плана индикатори.

Основните проблеми, свързани с наблюдението изпълнението на приоритетите на плана са:

- Липса на данни за част от наблюдаваните индикатори или наличие на информация единствено на национално ниво.
- Част от наблюдаваните индикатори не съвпадат по наименование или по мерна единица с индикаторите, наблюдавани от Националния статистически институт и/или от други официални източници на информация на централно, регионално и местно ниво.
- Наличните данни за част от индикаторите на регионално ниво не съвпадат като периодика с данните на областно ниво, което не позволява анализ на тенденциите във вътрешнорегионалните различия.

От страна на Секретариата са предприети мерки за осигуряване на налична информация и данни за някои индикатори от официалните източници на информация на национално ниво. Изготвени са писма, с които чрез Председателя на РСР е изискана информация от различни институции, провеждащи политики в съответните сектори – ИАОС, АУЕР, УО на ОП и ПРСР, и др. С помощта на областните управители от района е събрана и обобщена информация от общините по голяма част от индикаторите в Плана, както и данни за изпълнението на проекти с източник на финансиране, различен

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

от оперативните програми. Всички получени данни са анализирани и включени в Годишния доклад за наблюдение изпълнението на РПР на ЮЦР за 2017 г.

3.3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на Регионалния план за развитие на Южен централен район

С цел осигуряване на публичност и прозрачност при работата на РСР и РКК на ЮЦР преди всяко заседание се подготвя съобщение до медиите за предстоящото заседание, което се изпраща от пресцентър на Областния управител, председателстващ РСР. След провеждане на заседанието се подготвя и разпространява подробна информация за взети решения до всички заинтересовани страни чрез Председателя на РСР.

На заседанията на РСР на ЮЦР присъстват широк кръг от заинтересовани страни, което позволява обмяната на идеи и дава легитимност на взетите решения по въпроси, касаещи района. Журналисти и представители на медии отразяват заседанията на Съвета.

Съгласно чл. 55, ал. 1 от ППЗРР, приетите на заседанията решения се довеждат до знанието на гражданите и заинтересованите страни, чрез средствата за масово осведомяване, с цел осигуряване на публичност и прозрачност на обсъдените теми. Със съдействието на Секретариата, областните управители и общините от района информацията стига до широката общественост и по този начин се гарантира прозрачност на работата на Регионалния съвет за развитие. Изготвените протоколи от заседанията се публикуват на страницата на МРРБ, заедно с материалите, които са се обсъждали на заседанието. В сайта на МРРБ редовно се публикуват документи и проекти на документи, касаещи работата на РСР на ЮЦР.

През 2017 г. е изготвен, обсъден и одобрен Годишен доклад за наблюдение изпълнението на РПР на ЮЦР 2014-2020 г. за 2015 г. С цел осигуряване на публичност докладът е публикуван на интернет страницата на МРРБ.

3.4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на Регионалния план за развитие със секторните политики, планове и програми

РПР на ЮЦР 2014-2020 г. е разработен в съответствие с предвижданията на основните европейски и национални документи за стратегическо планиране (Стратегия Европа 2020 на ЕС, Национална програма за развитие: България 2020, Национална

стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., и др.), както и с целите и приоритетите, заложи в структуроопределящите секторни стратегии, програми и планове.

Съгласно ППЗРР, в състава на РКК към РСР на ЮЦР освен представителите на ОП, са включени и представители на УО на ПРСР, на ПМДР и Централното координационно звено. На заседания на РСР на ЮЦР, проведени през 2017 г., бяха представени приоритетните мерки и проекти в секторите: транспорт, бизнес и туризъм.

3.5. Предприети мерки за прилагане принципа на партньорство

Предвид изключителната важност на прилагането на принципа на партньорство за успешното реализиране на РПР на ЮЦР 2014-2020 г. бяха организирани дискусии и бе използван експертният потенциал на всички заинтересовани страни, участващи в провеждането на политиката за регионално развитие.

Неправителствените организации участват много активно в заседанията на РСР на ЮЦР и се явяват много полезен коректив по отношение на изпълнението на регионалната политика в Южен централен район.

В заседанията на Съвета до момента интерес и активно участие са проявили следните неправителствени организации:

- Института за пазарна икономика - представени „Регионални профили 2016 г.“, с акцент ЮЦР;
- Арт Форум - представена актуална информация относно възможностите за кандидатстване по програми, съфинансирани от Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), Хоризонт 2020, Европа на гражданите и др.;
- Фондация БИТ Форум Махатма Ганди – „Електронните умения и електронно лидерство в Пловдивска област“;
- Клъстер за „Етично финансиране“ - Създаване на етичен фонд за ИТ предприемачество (електронно лидерство);
- Сдружение „Българска асоциация по подземни води“ - Проблеми при експлоатацията и използването на минералните води;
- Български съюз по балнеология и Спа туризъм БУБСПА - Налични ресурси и възможности за пълноценно използване на минералните води в ЮЦР.
- ФРМС, РАРИ МИЗИЯ - Представен проект „Река Марица като фактор за развитието на Южен централен район“, на проект „Насърчаване гражданското

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

участие във формирането и прилагането на политики за регионално и местно развитие“, финансиран в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.;

- „Географика“ ООД - Методически указания за изготвяне на концепциите и схемите за пространствено развитие – Регионални схеми за пространствено развитие на шестте района в страната, Регионални схеми за пространствено развитие на областите в страната, Концепции за пространствено развитие на общините.;
- Агенцията за регионално развитие с БЦ за МСП Пловдив - Проект INSiGHTS - "Стратегии за интегриран бавен, зелен и здравословен туризъм“ по Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020 г. Проект STOB Regions - "Приемственост и трансфер на бизнес в регионите" по Програма за междурегионално сътрудничество ИНТЕРРЕГ ЕВРОПА 2014-2020 г.;
- Общинска фондация „Пловдив 2019“ - Представени дейности и мероприятия в Пловдив във връзка с „Европейска столица на културата 2019“.;
- Форум „Гражданско участие“ - По-ефективно участие на регионалните съвети за развитие в процеса на регионална координация и наблюдение на изпълнението на програмите, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз.

С проведените съвместни заседания на РСР и РКК е подобрена координацията между областите, общините, министерствата и социално-икономическите партньори за ефективно и ефикасно провеждане на държавната политика на територията на района, посредством добро планиране, изпълнение, наблюдение и оценка на стратегическите и планови документи на национално, регионално и местно ниво.

В процеса на наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЦР, РСР осигурява участието на всички свои членове, участници и партньори, които са:

- представители на органите на централната и местната власт – министерства, областни администрации, общински администрации и общински съвети;
- представители на работодателски и синдикални организации – БТПП, БСК, АИКБ, КРИБ, ССИ, КТ „Подкрепа“, КНСБ;
- представители на неправителствени и граждански организации ;
- представители на Националното сдружение на общините в Р България;
- представители на университетите в района.

3.6. Постигнати резултати от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на 2015 г.

През 2017 г. е извършена Междинна оценка на Регионалния план за развитие на ЮЦР 2014-2020г. Междинната оценка за изпълнението на Регионалния план за развитие 2014-2020 г. на Южен централен район от ниво 2, е изготвена от екип на Агенция СТРАТЕГМА ООД в изпълнение на договор № РД-02-29-216/14.07.2017 г. за изпълнение на поръчка с предмет: "Извършване на междинна оценка на регионалните планове за развитие за периода 2014-2020 г.", с възложител Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Напредъкът по изпълнение на отделните приоритети на РПР на ЮЦР е оценен въз основа на постигане целите на съответните специфични индикатори. Степента на постигане на стратегическите цели е оценена въз основа на напредъка по техните приоритети. В допълнение е оценен и приноса на изпълнението на плана към постигане на показателите по Европа 2020.

Основните изводи от обобщената оценка за изпълнението на РПР на ЮЦР са:

- ✓ Визията и главната цел, определени в РПР на ЮЦР остават актуални.
- ✓ Рамката на стратегическите цели и определените приоритети, като цяло съответстват на проблемите и нуждите на ЮЦР. Същевременно е необходимо да бъде установено съответствието на стратегическата рамка за развитие на ЮЦР с тематичните области на интервенции по ОП за 2014-2020 г., както и определяне на механизъм за обвързване с целите и приоритетите на плана на мерките, реализирани със средства от държавния бюджет и от бюджетите на общините.
- ✓ Промените в демографския профил на ЮЦР показват устойчива тенденция на намаляване на населението – в периода 2008-2016 г. намалението е с 7,3%.
- ✓ Социалното и икономическото развитие на ЮЦР през периода 2014-2017 г. се характеризира с положителна промяна на ключовите макроикономически индикатори.
- ✓ В периода 2009-2015 г. приносът на ЮЦР в общия БВП на страната остава постоянен (14,2%). През 2015 г. приносът е 12,2%, което нарежда района на второ място след ЮЗР. Достигнатото ниво на показателя БВП на глава от

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

населението, лв. през 2015 г. надхвърля както междинната целева стойност, така и цел 2020.

- ✓ За периода 2010-2015 г. се наблюдава ограничен напредък в преодоляването на вътрешнорегионалните различия в ЮЦР. Ограничена положителна тенденция се наблюдава по отношение на безработицата. Различията по отношение на заетостта спрямо 2010 г. намаляват чувствително. Различията по отношение на БВП на глава от населението се увеличават, въпреки по-бързия растеж в областите Пазарджик и Смолян. Различията в размера на средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение се увеличават в сравнение с 2008 г., като най-същественият фактор е значителното нарастване на заплатата в област Пловдив – с над 40% за периода 2008-2016 г.
- ✓ Постигнат е планирания напредък по реализацията на приоритетите, чрез които се реализира Стратегическа цел 1, чрез което е постигнат и планирания напредък по нея. Напредък над планираното е налице в областта на подкрепата за малкия и средния бизнес, иновациите и инвестициите, както и в областта на инфраструктурата за опазване на околната среда и адаптиране към промените на климата. Мерките в областта на развитието на туризма, културните и творческите индустрии имат нужда от подкрепа. Потенциалът за икономическо сближаване н национален и вътрешнорегионален план в района до 2020 г. е умерен.
- ✓ По двата приоритета на Стратегическа цел 2 е постигнат напредък, значително над планирания, като почти всички индикатори по приоритети постигат и целите за 2020 г. Продължаващото фокусиране върху подкрепа за образованието и заетостта, ще бъде значим фактор за повишаване на произведената БВП и доходите в ЮЦР.
- ✓ Изпълнението на мерките по отделните приоритети на Стратегическа цел 3 се характеризира с планиран напредък. По Приоритет 3.1 е постигнат планирания напредък чрез осъществяваните проекти/ инициативи за трансгранично сътрудничество. По Приоритет 3.2 е постигнат задоволителен напредък чрез развитие на междурегионално и транснационално сътрудничество.
- ✓ Това обуславя наличието на значителен потенциал за изпълнение на Стратегическа цел 3 в рамките на програмния период до 2020 г. Това обуславя

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

наличието на значителен потенциал за изпълнение на Стратегическа цел 3 в рамките на програмния период до 2020 г.

- ✓ Направеният анализ на изпълнението на РПР на ЮЦР показва, че определената в него рамка на политиката за регионално развитие на ЮЦР като цяло се изпълнява чрез инструментите на политиката за сближаване и съответното национално съфинансиране. Същевременно е ясна необходимостта от по-конкретно адресиране на бъдещите мерки към специфичните икономически и социални проблеми на района, в контекста на общите структурни предизвикателства пред развитието, свързани с конкурентоспособността на района и способността му да предложи привлекателна и устойчива среда за предприятията и местните жители – иновации, работещи институции, опростяване на бизнес средата и инфраструктура.
- ✓ Независимо от наличието на предпоставки за актуализация на РПР на ЮЦР, следва да се отбележи, че тя не е приоритетна, тъй като част от посочените нови елементи, които следва да са включени в РПР, присъстват под една или друга форма в плана. За съобразяване на РПР с регионалната схема за пространствено развитие на ЮЦР е необходимо тя да бъде разработена и утвърдена.
- ✓ В непосредствен план е препоръчително планиране и извършване на тематична/и оценка/и на РПР на ЮЦР, включваща събиране и анализ/и на конкретни емпирични данни за локализация на установените проблеми, най-малко следните теми:
 - Оценка на планираните ресурсите по Стратегическа цел 2 и Стратегическа цел 4, с оглед актуализиране – увеличаване на целевите стойности на съответните индикатори.
 - Анализ на причините за неравномерното изпълнение на междинните стойности на индикаторите за 2015 г., с цел идентифициране на балансиращи мерки.
 - Изготвяне на оценка на съответствието на работната сила с нуждите на бизнеса на квалифицирана работна ръка, както и идентифициране на мерки, свързани с подкрепа на трудовата мобилност (нарастване на БВП и икономически бум в област Пловдив).

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Наблюдението на изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район 2014 - 2020 г. за 2017г. и постигането на неговите стратегически цели и приоритети е осъществено чрез анализ и оценка на стойностите на ключовите национални макроикономически индикатори, специфичните индикатори за резултат и индикаторите по целите на Стратегия „Европа 2020“. Поради ограничена информация на регионално ниво, не е извършен анализ на глобалните екологични индикатори.

В Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район 2014-2020 за 2017 г. са анализирани настъпилите промени в социалното и икономическото развитие на ЮЦР и областите на територията на района. Анализирани са междурегионалните и вътрешнорегионалните различия, като са посочени областите с високи отклонения от средните стойности на разглежданите показатели.

Направена е оценка на постигнатия напредък по изпълнение на целите и приоритетите на РПР на ЮЦР 2014-2020 г. като са използвани специфични индикатори за резултат и актуални данни на НСИ, Евростат, информация от областните администрации и общините в ЮЦР, ИСУН 2020, УО на ОП, МРРБ, ИАОС, АУЕР, сайтове на министерства, агенции и др.

След анализирането на големия обем данни по заложените индикатори в РПР могат да се формулират конкретни заключения относно тенденциите в развитието на Южен централен район през 2017г.

- ✓ Общото социално и икономическо развитие на ЮЦР през 2017 г. продължава да се подобрява. Отчитат се положителни тенденции при ключовите макроикономически индикатори. При голяма част от показателите ЮЦР заема второ място след ЮЗР. За периода 2010-2016 г. се наблюдава ограничен напредък в преодоляването на вътрешнорегионалните различия в ЮЦР. При повече от анализираните социално-икономически индикатори област Пловдив се откроява със стойности над средните за района, докато останалите области са с близки показатели.
- ✓ БВП на ЮЦР за 2016г. е малко над 13,2 млрд.лв., което представлява относителен дял от 14,03% в общия размер на БВП за страната. Това нарежда района на второ място по този показател след ЮЗР. Ръстът на БВП в ЮЦР спрямо 2015г. е 5,1%,

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

което нарежда района на трето място по темп на растеж след ЮИР и ЮЗР. За последните пет години БВП на района е нараснал с почти 16,4%. За същия период БВП се повишава във всички области на ЮЦР с изключение на Пазарджик (-0,3%). Най-голям е ръстът в Област Пловдив (23,4%), следван от Област Кърджали (19,9%) и Хасково (13,2%). През последните пет години БВП в Област Смолян е нараснал само с 7,1%.

- ✓ ЮЦР изостава по показателя БВП на глава от населението. Стойността на показателя през 2016г. е 9 230 лв., което е значително по-ниско от средното равнище за страната (13 2016 лв.) и нарежда района на четвърто място. Все пак показателят е нараснал с малко над 5,8% в сравнение с 2015г. Само показателят в Област Пловдив е с по-висока стойност (11 222 лв.) от средното ниво за района.
- ✓ Делът на БВП на човек от населението в ЮЦР спрямо средната стойност за ЕС - 28 за 2016 г. е 34 %, което е номинален ръст с 1% спрямо 2015 г. По този показател районът дели четвъртото място със СЦР. Според изданието на Европейската комисия "Индекс за регионална конкурентоспособност за 2016 г." ЮЦР заема незавидното предпоследно място в класацията на 263 европейски региона. Районите Северозападен, Южен централен и Северен централен са на последните три места в подреждането според брутен вътрешен продукт (БВП) на човек от населението.
- ✓ Доходите на населението Южен централен район продължават да изостават от средното равнище за страната, но растат с по-бързи темпове. През 2017 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство за страната е 5 586 лв. и нараства с 8,1% спрямо 2016 г.
- ✓ По данни на НСИ населението в риск от бедност или социално изключване в ЮЦР през 2017 г. намалява и е 573,9 хил. (40,5%) от населението на района. Във вътрешнорегионален план най-висок е делът на лицата в риск от бедност в областите Смолян (49,5%) и Пазарджик (49,0%). След тях се нареждат областите Кърджали (44,1%), Пловдив (36,9%) и Хасково (34,2%). Спрямо 2016г. относителният дял на населението в риск от бедност или социално изключване нараства единствено в област Смолян.
- ✓ Налице е ръст на заетостта в региона спрямо 2016г. с 5,2%. Коефициентът на заетост на населението в ЮЦР на възраст 20-64 навършени години през 2017 г. е 71,3%, което съвпада със средното равнище за страната. Най-висока е заетостта в

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

Област Пловдив, а най-ниска в Област Кърджали. Единствено в Област Хасково е налице лек спад в стойността на показателя спрямо 2016г.

- ✓ Коефициентът на безработица в района през 2017 г. е 5,2%, който е по-нисък от средния за страната – 6,2%. Равнището на безработица продължава да е най-високо в Област Смолян.
- ✓ Демографските процеси обаче продължават да се влошават. Задълбочава се и дисбалансът в териториалното разпределение на населението. Промените в демографския профил на ЮЦР показват устойчива тенденция на намаляване и застаряване на населението – в периода 2010-2017 г. броят на населението е намалял с 96 078 души, което е спад от 6,35%. Населението през 2017г. намалява във всички области на района, с изключение на област Кърджали. Най-силно изразена отрицателна тенденция се наблюдава в областите Смолян и Пазарджик.
- ✓ Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) в ЮЦР през 2016 г. възлизат на 0,50% от БВП, което е лек спад в сравнение с предходната 2015 г. (0,52%). ЮЦР все още изостава от средната стойност за страната като все още не е достигната междинната цел за 2015г. (0,62%). В абсолютна стойност обаче инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в района през 2016 г. нарастват и достигат 65 748 хил. лв. (при 64 093 хил. лв. през предходната година). Това нарежда ЮЦР на второ място в страната по размер на разходите за НИРД във всички сектори. Инвестициите в ЮЗР обаче са 8 пъти повече.
- ✓ Относителният дял на рано напусналите образование и обучение от населението на 18 - 24 навършени години в ЮЦР намалява спрямо 2016г. и е в размер на 12,7%. Налице е тенденция на намаляване на дела както на регионално, така и на национално ниво.
- ✓ Въпреки високата концентрация на висши учебни заведения в района, относителният дял на завършилите висше образование от населението на възраст 30 - 34 навършени години в ЮЦР през 2017г. е 22,7%, което е значително по-ниско спрямо общото равнище за страната (32,8%).
- ✓ Налице са положителни тенденции в развитието на МСП в района. Общите приходи от дейността на МСП нарастват устойчиво през последните три години. По този показател, в сравнение с другите райони от ниво 2, ЮЦР запазва второ място след ЮЗР. Размерът на приходите от дейността на МСП в област Пловдив обаче е най-голям – 2/3 от общите приходи за района. Област Пловдив успява да

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

привлече и 2/3 от общия размер на чуждестранните инвестиции в ЮЦР. През 2016г. ПЧИ в района се увеличават, но намаляват в областите Кърджали и Пазарджик.

- ✓ Освен бума в развитието на индустриалното производство в района, туризмът в ЮЦР продължава да играе все по-важна роля за развитието на икономиката и повишаването на заетостта в района.
- ✓ Инфраструктурното развитие на района продължава да изостава по отношение на дела население, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води и ВиК инфраструктурата.

Оценката на изпълнението на РПР на ЮЦР 2014-2020 г. показва, че през 2017г. се наблюдава значителен напредък по реализацията на стратегическите цели и приоритети на Плана. Продължава изпълнението на заложените мерки по приоритетите.

Основните предложения за подобряване резултати от наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014–2020г.) са свързани с осигуряване на навременна, адекватна и точна информация за отчитане на системата от индикатори, като най–общо следва да бъдат систематизирани, както следва:

Осигуряване на публичен достъп до данни за проекти, реализирани по Програма за развитие на селските райони за периода 2014–2020 г.

Своевременно предоставяне на информация от съответните институции, поддържащи актуална база данни за отчитане на плановите показатели.

Предоставяне на пълна и унифицирана информация от общинските и областните администрации по индикатори за наблюдение с оглед осигуряване на съпоставимост на данните и по-добра възможност за тяхното обобщаване.

Повишаване на междурегионалното сътрудничество с цел ефективен обмен на информация и добри практики при управление на регионалното развитие, сравнителен анализ на развитието на съответните териториални нива, обсъждане на общи проблеми и формулиране на общи предложения и становища, повишаване кръга на заинтересованите страни, инициране на интегрирани проекти с важно междурегионално значение.

Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район (2014-2020 г.) за 2017 година

За постигане на ефективност и ефикасност на процеса на наблюдение и оценка на изпълнението на Регионалния план за развитие на Южен централен район 2014-2020 г. е необходимо:

- да продължат действията за преодоляване на вътрешнорегионалните различия, използвайки конкурентните предимства на района (благоприятно транспортно-географско положение; възможност за развитие на силен образователен и научно-изследователски сектор; висок агроекологичен потенциал; съхранена, привлекателна и разнообразна природна среда, богато културно-историческо наследство; активно трансгранично и междурегионално сътрудничество) ;
- да продължат усилията към успешното изпълнение на договорените проекти в ЮЦР, както и осигуряване на проектна готовност и активност на общините за кандидатстване с проекти по програмите, съфинансирани от фондовете на ЕС за настоящия програмен период.
- да продължи ефективното осъществяване на регионална координация при изпълнението на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на ЕС, оказващи въздействие върху развитието на ЮЦР.
- допълнително усъвършенстване на координационните механизми, свързани с реализация на политиката за регионално развитие чрез засилване на ролята на РСР, свързани с идентифициране на проблемите на района и тяхното адресиране чрез съответните финансови инструменти;
- Регионалните съвети за развитие могат да допринесат за ефективно и ефикасно усвояване на средства от европейските структурни и инвестиционни фондове чрез обсъждане с УО на ОП на инвестиционни намерения на територията на района и съответните области.
- С прилагане принципа на партньорство в процеса на наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЦР да продължи ползотворното сътрудничество и работа между Регионалния съвет за развитие на Южен централен район и широк кръг заинтересовани страни, институции, граждани и техните организации, с цел гарантиране информираност и прозрачност на процеса.

ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА НА РПР НА ЮЦР 2007-2013 Г.

Развитието на района в желаната посока е пряко свързано с компетенциите на регионалните и местни власти за разработване и реализация на териториални и секторни политики, както и с капацитета за управление на проекти и обслужване на гражданите и местния бизнес. Подобряването на качеството на предлаганите административни услуги за гражданите и бизнеса е фактор за привличане на инвеститори. Качеството на публичните услуги води както до повишаване конкурентоспособността на местната икономика, така и до повишаване на качеството на живот. Макар да се забелязва подобрене в тази област, то като цяло е бавно и несистематично. Продължаващи и систематични усилия са необходими в следващия програмен период, за да се почувства значително подобрене на обслужването на гражданите и бизнеса от администрацията, включително в рамките на въвеждане на електронното управление.

Организация при подготовка и изпълнение на РПР следва законодателните изисквания, посочени в ЗРР и правилника за неговото прилагане. Липсата на орган, който да разполага с права, отговорности и възможности, включително финансови, да следи, координира и провежда регионална политика, е коментирано многократно по различни поводи и в различни документи като пречка за провеждане на ефективна регионална политика.

На база на направените анализи при последващата оценка се препоръчва:

- В района да се изпълняват интегрирани мерки в подкрепа на развитието на бизнеса и интегрирани мерки в подкрепа на развитието на туризма;
- Да се насърчава и укрепва връзката между науката и бизнеса;
- Да се разгледа възможността за обединяване на Регионалния съвет за развитие и Регионалния координационен комитет с цел оптимизиране на работата;
- Да се разшири състава на Регионалния съвет за развитие, като в него се включат представители на неправителствени организации, академичните среди и на гражданското общество;
- Да се изгради платформа на информационна система, която да предоставя информация за изпълнението на проекти, инициативи и инвестиции в района по общини и области;